

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, L. Piața Brătianu No. 3
Telefon: 23—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timisoara
Redactor resp. D. r. VARNAY ELEMÉR

A nagy offenzíva

Háromnegyed millió német katona sorakodott föl a nyugati fronton és első csapatok beomultak a hat héten át, négyzögméterről egyszögméterre meghódított senki földjére. A öntő támadás előfeltételei tehát megvannak. De zért e vészterhes órákban is megállapíthatjuk, hogy még mindig nincs elvetve a kocka. Egészen más a lélektani helyzet, mint amilyen volt egy egyed évszázad előtt, a világháború hajnalán. Akkoriban mindenki azt hitte, hogy a háború rövid lesz és nótás kedvvel, felvirágzóva vonultak csapatok harcba. De hova tűnt a régi kedv, a régi vérpezsdítő hangulat? Egy négyéves vérfürdő szörnyű tanulságai s a nyomában bekövetkezett végzetes romlás mindenkit meggyőzhetettek arról, hogy micsoda szörnyű tragédia a háború. Mindnunk most is a hadseregek, töretlen mindent oldalon az elszántság és a kötelességérzés, a széles, nagy tömeglélek már nem igen a háborút, amelyről napnál világosabban beigazodott, hogy végeredményben csak vesztese lehet győztes és legyőzött egyaránt.

Szűklakeménnyel magosodik a bensőkben ez az érzés és töretlen, mint ama Maginot- és Megfried-vonal, amely száz- és százkilométeres hosszúságban húzódik a határon, hogy megvédje minden nemzetek legnagyobb kincsét: az életet. Az életet, amelyet nem pótolhat semmi; az életet, amelynek eltűnése hosszú nemzedékek kinaradását jelenti, ha elpusztul a családfő. Tudjuk jól, hogy minden katona halála egy-egy kiludt tűzhelyet jelent és tudjuk azt is, hogy nincs az a területi nyereség, nincs az a tömegtelen hadisarc, amely ki tudná egyensúlyozni ezt a pótolhatatlan veszteséget, a minden értéket teremtő embert. A család megmentése, a nemzet szaporítása — ez a főcél van kitűzve már évszázadok óta Európa népeinek zászlajára. Minden állami törekvések forrójában ott acélozódik az a probléma, hogyan lehetne elősegíteni, megnyugtatóan biztosítani a népszaporodást, hogy eltűnjének azok a sebek, amelyet a legutóbbi világháború ejtett Európa testén.

Meg is történtek minden intézkedések, hogy erőteljes, egészséges valósággá válják egy fel-felvirágzó, számban és testi-lelki jelentőségben megnövekedett nemzedék. Óriási szociális intézmények alakultak, prémiumokkal segítettek elő a születést, különös védelmi intézkedésekben részesült a család és megindult világszerte az offenzíva a szegénység, a betegség, minden pusztító, vagy gátló megélhetési körülmény ellen a fajfenntartás érdekében. Valóban nem is tudunk szebb, magasztosabb, eszményibb célt elképzelni, mint ezeket a törekvéseket, amelyeknek credói egyetlen hatalmas offenzívába tömörülve, ki-harcolni igyekeztek a szebb, a jobb, a boldogabb eljövendő életet. Helyes volt a felismerés és helyes volt az út. Elég árat fizettünk érte az elmúlt háborúban, hogy diadalt arasson végre a legnagyobb felismerés. Az az eszme, hogy legnagyobb érték a földön maga az ember, az emberi élet.

Jó úton voltunk. De íme, most ismét elfuladunk a megkezdett út közepén? Abba marad-e az offenzíva, mert ismét fenyeget az a szörnyű másík? Az az offenzíva, amely az élet ellen intéz általános támadást, az az offenzív gondolat, amelynek diadalt tízmillió sűrkereszt jelezte az elmúlt háborúban? De az az elmúlt vész még mindig aránylag kicsiny ahhoz, mint amilyen ez az offenzíva volna, ha a totális háború minden kíméletlenségével megindulna levegőben, földön, föld alatt s a végtelen tengereken, amelyeknek mérhetetlen kiterjedése is véges volna azokkal a veszélyekkel szemben, amelyek mindenütt ólálkodnak. Százszor is elismerteltük már, hogy egy legújabb feltámadó általános háború az ember és minden emberi kultúra vége volna. De el kell ezt ismételnünk százegyszer

A Royal Oak elsüllyesztőjének ünneplése Berlinben

Három órán át volt a német buvárhajó angol kikötőben

Berlinből jelentik: Prien sorhajóhadnagy, annak a tengeralattjárónak a parancsnoka, a melyik elsüllyesztette a Royal Oak angol páncélos hajót és súlyosan megrongálta a Repulse csatahajót, Németországba való visszatérése után az újságírók előtt részletesen elmondotta az izgalmas események lefolyását.

— Igen alapos megfigyelések után megállapítottam, hogy miképpen lehetséges a scapa-flóvi kikötőbe bejutni. Sikerült is átjutni az angol kikötőzárón. A kikötőben közvetlenül magam előtt két csatahajó körvonalait pillantottam meg és ezek felé igyekeztem közeledni. Amikor a szűkséges közelséget elértem, megtettük a szükséges intézkedéseket, hogy a torpedókat kilőhessük. Az első torpedó azt a hadihajót érte, amelynek két kéménye volt és a tengeralattjárótól távolabb tartózkodott. A másik torpedó az egykéményes angol hadihajót érte. Ennek a második torpedónak a hatása rettenetes volt, nyomában a szívárvány minden színében játszó hatalmas lángoszlopok törtek fel, hajódarabok, kémény-csonkok és fedélzeti felszerelések repültek a magasba. Az első torpedótalálat nem lehetett ilyen szerencsés, mert a két kéményes hajónak csak

az első része látszódtott ki, míg a többi a másodikk eltakarta. A torpedó tehát ezt a Repulset első részén, az orrán érte és hogy lényegesen megrongálódott, azt bizonyítja, hogy a hajó eleje azonnal mélyen a vízbe merült.

Prien sorhajóhadnagy ezután elbeszélte, hogy ezután a legfontosabbnak a menekülést tartotta, mert hiszen a cél nemcsak az volt, hogy az angol hajókat elpusztítsa, hanem hogy a tengeralattjárót és annak legénységét megtartsa. A kikötő zárján való kijutás nehézség nélkül sikerült és amikor a kikötőt elhagyták, vészjelket adtak le a kikötőben és ekkor kezdték meg a támadó buvárhajó kutatását.

Szerdán délelőtt nagy ünneppel fogadták Berlinben Prien hadnagyot és legénységét. Prien sorhajóhadnagyot, a buvárhajó parancsnokát és legénységét Hitler birodalmi vezér hívta meg Berlinbe, sőt Prien parancsnok Hitler külön gépén érkezett meg a német fővárosba. Fogadtatásukon a repülőtéren megjelentek a német tengerészeti minisztérium, a tengerészeti vezérkar, igen sok magasrangú tiszt és a párt, valamint az állami intézmények képviselői. (Radiopress.)

Prien sorhajóhadnagy Hitler előtt

Hitler vezér és kancellár délután fogadta kihallgatáson Prien sorhajóhadnagyot. A kihallgatáson megjelent a tengeralattjáró legénysége is.

Amszterdami jelentés szerint a Handelsblatt című holland lap azt írja, hogy a berlini tengerészeti körök meg vannak elégedve azzal a hadjárattal, amelyet Nagy-Britannia tengeri felsőbbsege ellen indítottak. Példaképpen idézi az egyik német tengeralattjárót, amely három órán keresztül a Scapa Flow öbölben tartózkodott, hogy megtisztítsa a terepet az aknáktól és dróthálóktól. A tengeralattjáró parancsnoka kitartó türelemmel, hosszú időn keresztül figyelemmel kísérte azoknak az angol hadihajóknak az útját, amelyek ki- és bejártak az öbölbe. Ugyanezen berlini körökben megállapítják, hogy a repülő-

gépek által hadihajók ellen intézett támadásai nem olyan hatásosak, mint a tengeralattjárók támadásai. Ezek csupán rongálásokat vihetnek véghez a hadihajókon. (Rador.)

NYOLCSZÁZTIZ FŐRE EMELKEDETT A ROYAL OAK ALDOZATAINAK SZÁMA

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal jelentése szerint a Royal Oak megmenekült legénységének száma 427-re emelkedett és így a hajó pusztulásával együtt 810 ember vesztette életét.

Londonban ma tették közzé a Firth of Forth öböl elleni légitámadás veszteségjegyzékét is. Eszerint a halottak száma itt 16, míg a sebesülteké 44. (Radiopress.)

is ebben a pillanatban, amikor olyan jelek mutatkoznak, hogy megkezdődik a nyugati fronton az általános offenzíva.

Nem tudjuk és nem akarjuk elhinni, hogy valóban így legyen. És ebben a véleményünkben megerősít bennünket az a tény, hogy úgyszólván mindannyian hasonlóképpen gondolkozunk. Ma már nincs az a háborús pszichózis, ami a lelkek felett uralkodott valaha. Ma már teljesen átérezzük és átértjük, hogy mit jelentene mindannyiunknak egy háború. Maga Henderson jelentette ki, hogy mikor Berlinből eltávozott, nyo-

mát sem mutatta a gyűlöletnek az ucca népe. És hasonlóképpen gondolkozik az angol és francia nép is. Már pedig ez hatalmas tény, hogy a népek nem akarják a háborút. Eppen ezért, még e sorsdöntő pillanatokban is erősen hisszük, hogy mégis csak kibontakozik reményeink horizontján a kékszíni ég; hisszük és reméljük, hogy a halál offenzívájával szemben az utolsó pillanatban mégis csak diadalt arat a béke, az az offenzíva, amely az élet és boldogság jogaért száll harcba. Az angoloké a szó!

(Flaneur.)

Még egy angol hajót torpedóztak meg

Londonból jelentik: A City of Mandalay nevű brit kereskedelmi hajót megtorpedózták. A hajó súlya 7029 tonna volt. (Rador.)

Newyorkból jelentik: A Blairberg nevű angol hajó Terranova közelében S. O. S. jeleket adott le. (Rador.)

Chamberlain meg van elégedve

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök az angol alsóház szerda délutáni ülésén megtartotta szokásos heti beszámolóját. Többek között kijelentette, hogy az angol expedíciós hadsereg elfoglalta helyét a francia arcvonalon a számára kijelölt helyeken. A tengeri háborúval foglalkozva

tagadta, hogy akár a Hood, akár a Repulse, vagy a Royal Oak angol hadihajók bármilyen kárt szenvedtek volna.

Az angol légi haderőkről szólva megállapította,

hogy az első légi ütközet alkalmával, amely az angol területek felett folyt le, az ellenség 8 repülőgépet lőtték le az angol repülő és léghajókat, míg ezzel szemben az angolok egyetlen repülőgépet sem vesztek. Esztelennek volna — mondotta — azt hinni, hogy mindig ilyen szerencsések leszünk. A háború gyakran hoz meglepetéseket és azok nem mindig kellemesek, de meg lehetünk elégedve, hogy a kezdet jól sikerült. (Dunaposta.)

Borzalmas vérengzés Bogároson

A szerelmében csalódott béreslegény megölte kedvesét és annak szüleit, majd öngyilkos lett

A temesmegyei Bogáros községben tegnap reggel meggyilkolta, holtan találták Volk Mátyás 69 éves gazdálkodót és 61 éves, Katalin nevű feleségét. Mellettük eszméletlenül fektűt a földön 40 éves Borbála nevű leányuk, akinek fején és nyakán rendkívül súlyos sérülések voltak. A meggyilkolt gazda házában egyik szobájában ráakadtak Telegi Pál 38 éves mezőgazdasági munkás holttestére is. A csendőrség a nyomozás során megállapította, hogy

a Volk-család tagjait Telegi Pál ölte meg, a borzalmas vérengzés után pedig öngyilkosságot követett el.

A temesvári ügyészségre érkezett jelentés egy különös szerelmi történet utolsó fejezetét zárja le. A történet, amelynek hősei Volk Borbála és Telegi Pál voltak, még 1922-ben kezdődött. Akkor került Telegi Pál Nagylak községből Bogárosra és mint béres, Volk Mátyáshoz szegődött. A jómódú gazda fiatal menyecskegődött. A lányának megtetszett a csinos fiatalember. A béres sem idegenkedett a fiatal asszonytól és csakhamar bizalmas barátság támadt közöttük. Telegi Pál eleinte az asszony szüleinek vagyona érdekelté jobban, de azután

megszerette az asszonyt és hogy férjéül elválassza, megsköztette.

A BÉRES MEGSKÖTÉTI GAZDAJA LEÁNYÁT

Turnuseverinbe mentek és néhány hétig ott maradtak. A fiatalasszony férje ezek után halani sem akart többé feleségéről és elvált tőle. A szerelmesek azután visszatértek Bogárosra és az öregek beleegyezésével

tíz éven keresztül együtt éltek.

Telegi Pálnak az asszony iránti szerelmét az egy évtized nem gyengítette meg. A jómódban való nyugodt élet még jobban az asszonyhoz kapcsolta és úgy gondolta, hogy ezt a megelőgedett életet semmi sem zavarhatja meg. Akkor érte az első csalódás.

Az asszony ráunt a legényre,

mire az apja kiadta útját és elküldte a házatól. Kárpótlásul azonban húszezer leit is adott neki. Telegit bántotta a dolog, de azért eltávozott a községből. Néhány hónap múlva azonban visszatért oda és addig könyörgött az asszonynak, a míg visszafogadták. A boldog élet csak három hónapig tartott, akkor újból elküldték és az asszony

kijelentette, többé hallani sem akar róla.

A MEGUNT SZERETŐ OSTROMOLJA KEDVESÉT

Telegi Pál visszament Nagylak községbe és onnan igyekezett az asszonyt, akit komolyan szeretett, visszahódítani. Egymásután írta a leveleket, de azokra választ sohasem kapott. Evék teltek így el, de Telegi Pál a szerelmes férfi makacsságával és kitartásával ostromolta az asszonyt. 1935. decemberében egyik ismerőse, akit levelet küldött Volk Borbálának, közölte vele, hogy

az asszony el sem olvassa a leveleit, hanem összetépi azokat.

A hír hallatára Telegi Pál elhatározta, hogy újból Bogárosra utazik. 1936. januárjában megérkezett a községbe és azt üzent az asszonynak,

ha nem hallgatja meg, akkor megöli.

A válasz erre is csak elutasító volt, mire Telegi bosszút esküdt.

Néhány nappal később, a hajnali órákban, behatolt Volk Mátyás házába és a fiatalasszony hálószobájába igyekezett bejutni. A zajra Volk Borbála felriadt és amikor észrevette, hogy Telegi az ajtó akarja betörni, az ablakon keresztül kinyitotta az uccára. Telegi éppen akkor tört be a szobába, amikor az asszony az ablakon kiugrott. Hogy bosszúját kielégítse, elővette revolverét és

öttször az asszony után lött.

Az egyik golyó a vállán sebesítette meg Volk Borbálát, aki csak hosszas kórházi kezelés után gyógyult meg.

A helytartóság prefektusi értekezlete a Temes és Arad-megyében rekvirált lovak visszaadását kéri a mezőgazdasági munkák elvégzésére

A temesvári királyi helytartóságon tegnap délelőtt pontosan kilenc órakor kezdődött meg és délig tartott Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnöklétével Temestorontól, Arad, Krassó, Szörény és Hunyad megyék prefektusainak értekezlete, amelyen különböző szakmabeli vezérfelügyelők is résztvettek. A prefektusok sorra jelentést tettek vármegyéik közigazgatási, mezőgazdasági, egészségügyi, kulturális és egyéb állapotairól. Ciupe Gheorghe dr. helytartósi vezértitkár ismertette a legújabb kormányintézkedéseket, mire megbeszéltek az ezek végrehajtásával kapcsolatos teendőket.

Az értekezleten megbeszéltek

a hót éven alóli gyermekeknek esetleges elhelyezését a falvakban.

Erre a célra minden gyermek számára napi húsz lei költséget állapítottak meg és ugyanannyit kísérlője számára. Megkeresik a vasúti igazgatóságot, hogy szükség esetén a gyermekek elszállítását megkönnyítse. Amennyiben autobuszokra és más járművekre lesz szükség, ezekről a hadkiegészítő parancsnokság gondoskodik.

A mezőgazdaság mozgósításával kapcsolatosan megállapították, hogy Hunyad, Krassó és Szörény megyékben az őszi munkálatok kevés kivétellel rendben folytak. Ebben a három megyében a férfiak ugyanis leginkább gyárakban és bányákban dolgoznak és a mezőgazdasági munka az asszonyok és gyermekek feladata. Most is ezek végezték a munkákat.

Temes és Arad megyékben azonban még sok mezőgazdasági munka vár elvégzésre.

Itt szükség esetén rekvirálható traktorokkal végeztetik el a szántást és holdankint 200—250 leit fizetnek. Nem végezhetnék el a gazdák eddig a cukorrépa-termelés elszállítását sem, aminek következményeit a cukorgyárak érzik.

Temesmegyében 2.500 Aradmegyében pedig 2000 rekvirált lónak a visszaadását kéri erre a célra.

Hathatós intézkedéseket tesznek az öt megyében az élelmiszerekkel való üzérkedés ellen. Tekintettel lesznek azonban arra, nehogy az élelmiszerek

KÉT ÉVIG A FOGHAZBAN

Telegi a gyilkossági kísérlet után önként jelentkezett a temesvári ügyészségen, ahol letartóztatták. A vizsgálat befejezése után pedig bíróság elé került. A tárgyaláson Telegi zokogva mondta el, hogy nagyon szereti az asszonyt, aki nélkül nem tud élni. Úgy határozott akkoriban, ha nem lehet az övé, akkor

megöli és utána öngyilkosságot követ el.

A bíróság Telegit két évi fogházra ítélte, büntetését ki is töltötte.

Az ítélet elhangzása után mindenki azt látta, hogy ezzel az ügy befejeződött. A Volk-család a maga részéről le is zárta az ügyet, de nem úgy Telegi. A fogházi cella magánya sem hűtötte a szerelmét és az újabb események azt igazgák, hogy régi tervének megvalósításáról soha nem mondott le.

Több mint két éven keresztül hordozta magában azt a gondolatot, hogy végez az asszonnyal és utána pontot tesz a saját életén is.

VÉRÉS LESZAMOLÁS A HÜTLÉN KEDVESSEL ÉS SZÜLEIVEL

Erre tegnap hajnalban került a sor. E

szőr az idős gazda nyakát vágta el éles borotvával.

A vágás olyan erővel történt, hogy a borotva nyakszirtig szaladt és szinte elválasztotta Volk Mátyás fejét a törzsétől. Azután az előre készített

baltával az öregasszonyt vágta fejbe és a torkát is átvágta.

Végül Volk Borbálára támadt és a baltával fejére ütött, majd a balta fokával az arcába szorította. Ezenkívül a borotvával a nyakát akarja átvágni, de csak az állán okozott sérülések. Amikor azt hitte, hogy mind a hárommal végeztet, bement a másik szobába és

felvágta az ereit.

Mire megtalálták, már elvérzett. Volk Borbála még élt és beszállították a temesvári kórházba. Állapota nagyon súlyos.

eltűnjenek a piacokról és nehogy a kereskedő existenciáját sértse. Tekintettel arra, hogy a temesvári közraktárak zsufoltak voltak, nem lehetett újabb búzát felvásárolni, Most azonban

Temesvárról naponta száz-százötven vagon búzát szállítanak,

ami lehetővé teszi újabb kétezer vagon búza felvásárlását.

CORSO mozi

Ma utójjára a nagyszerű orosz film

POLTAVA

és a legújabb Metro-Goldwyn híradó.

D. u. 3 órakor 17 leies helyárakkal

Holnap Henry Bataille világhírű darabjának premierje:

Colibri mama

A női főszerepben: Huguette Duflos

A férfi főszerepben: Jean-Pierre Aumont

A tilos szerelem bódító története

Olaszország és az Unió közvetítését kéri a stockholmi konferencia

Moszkva

nem sűrgeti a megállapodást

Stockholmból jelentik: A svéd sajtó nagy lelkesedéssel néz az értekezlet eseményei elé. A sok emlékeztetnek arra, hogy 1914-ben a malmeby hármas királyi összejövetelen ugyanazok a felek képviselték az északi államokat, akik most találkoztak. Meleg hangon üdvözlik a lapok a finn államelnököt is. A stockholmi Tidingen megjegyzi, hogy az az egyöntettség és megelégedés, amellyel fogadták Gusztáv svéd király meghívását, bizonyítja a legjobban, hogy a kellő szándékban jött ez a kezdeményezés. A béke terve természetesen mindig közel állt az északi népek szívéhez, mindenképp a saját népek békéje, amely elsősorban tartozik rájuk. (Radiopress.)

ÜGYANABBAN AZ ÓRÁBAN ÉRKEZTEK STOCKHOLMBA AZ ÁLLAMFOK

Stockholmból jelentik: (Radiopress.) Kallio finn államelnök szerdán délelőtt 9 órakor különrepülőgépen Helsinkiből Erkö finn külügyminiszter kíséretében megérkezett Stockholmba. Üdvözlés megjelölés a repülőtéren Gusztáv Adolf svéd trónörökös, a svéd kormány tagjai és a főváros küldöttje. Nem sokkal később befutott a stockholmi vasúti állomás pályaudvarára az a különvonat, amelyben a dán királyt hozta. Mindketten külügyminiszterük kíséretében érkeztek a svéd fővárosba. A fogadtatás nagy ünnepélyességgel történt meg. A dán királyt a pályaudvaron Gusztáv svéd király, a trónörökös és a svéd kormány tagjai.

Dánia és Norvégia királyait és a finn köztársaság elnökét Gusztáv svéd király a királyi kastélyban villásreggelin látta vendégül. A villásreggeli a svéd királyi család többi tagjai is megjelentek. Jelen voltak ezenkívül Dánia, Finnország és Norvégia külügyminiszterei, valamint a dán király svéd külügyminiszter, Svédország koppenhágai, oslói és helsinkii meghatalmazott miniszterei, továbbá a svéd politikai pártok vezetői. (Rador.)

Stockholmból jelentik: (Radiopress.) Az argentin köztársaság elnöke a skandináv államok értekezletére alkalmából táviratot intézett Gusztáv svéd királyhoz. Az argentin köztársasági elnök hangoztatja, hogy az argentin kormány és nép, tekintettel a jelenlegi európai eseményekre, élénk érdeklődéssel kíséri az északi államok értekezletét.

AZ ÉSZAKI ÁLLAMOK NEM KÖTIK SORSUKAT MÁS HATALOMHOZ

Stockholmból jelentik: (Radiopress.) Sandler svéd külügyminiszter a királyok találkozásával kapcsolatban annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy az értekezleten résztvevő államfők továbbra is politikai függetlenségük és semlegességük fenntartása mellett fognak nyilatkozni. Az északi államoknak ez a magatartása tradicionális alapon nyugszik. Az északi államok lakossága szilárdan el van határozva, hogy sorsukat ne kapcsolják idegen hatalmak érdekeihez és senki sem kételkedhet abban, hogy baráti viszonyt kívánnak fenntartani valamennyi országgal.

KALININ VÁLASZA ROOSEVELTNEK

Washingtonból jelentik: (Dunaposta.) Kalinin, a Szovjetunió elnöke válaszló Rooseveltnek hozzá intézett felhívására és válaszában megerősíti, hogy a finn-orosz tárgyalások a finn függetlenség elismerésének alapján folynak. Kalinin válasza után Roosevelt közzétette üzenetét, amely többek között kijelenti, hogy az Egyesült Államok nem vesznek ugyan részt a moszkvai tárgyalásokban.

Nagymennyiségű húst vásárol Anglia Dél-Amerikában

Montevideoból jelentik: (Rador.) Uruguay köztársaság kereskedelemügyi minisztere tudomást szerzett arról, hogy Nagy-Britannia hatalmas mennyiségű húst vásárolt Argentínában és kijelentette, hogy tárgyalások folynak Angliával 8.000 tonna marhahús és 5.000 tonna juhhús megvásárlására.

tani európai viszályban, de Finnország érdekében kérelemmel fordult a Szovjetunióhoz, mert az Egyesült Államok nagy rokonszenvvel viseltetnek Finnország iránt. Roosevelt emlékében élénken élnek a Kalinnal néhány év előtt a béke fenntartása érdekében közösen kifejtett erőfeszítések, amelyek az Oroszországgal való baráti kapcsolatok felvételére vezettek. Roosevelt kifejezte azt a reményét, hogy a Szovjetunió megérti üzenete szellemét.

KÖZÖS FELHÍVÁST ADNAK KI A KONFERENCIA RÉSZTVEVŐI

Rómából jelentik: Az olasz lapok hollandiai értesülései szerint a stockholmi konferencia résztvevői közös felhívásban fordulnak Olaszországhoz és az Egyesült Államokhoz, hogy vállaljanak közvetítő szerepet az orosz-finn vitában. Egyébként Helsinkiben és Washingtonban jó benyomást váltott ki Kalinin levele, amelyet Roosevelt elnökhöz intézett és amelyben hangoztatta, hogy Szovjet-Oroszország tisztelőtlen kívánságot tartani Finnország semlegességét és területi épségét. (Dunaposta.)

Helsinkiből jelentik: Kormánykörökben rámutatnak arra, hogy a helyzet komoly, de jóakarattal megállapodásra lehet jutni. Megelégedéssel állapítják meg, hogy a moszkvai kormány nem sűrgeti a tárgyalások lebonyolítását. Számítanak arra, hogy amennyiben nem válik szükségessé, a tárgyalások újabb megszakítása úgy, azt a jövő héten aláírják.

Amikor ilyen szép, fehér fogakat látunk, Chlorodont fogszáztára gondolkodunk.

Moszkva szerint nem szakadtak meg a török tárgyalások

Nem lehet összhangba hozni az orosz követeléseket az angolokkal kötött szerződéssel

Ankarából jelentik: (Dunaposta.) Tevfik Saidan miniszterelnök tegnap délután a köztársasági néppárt parlamenti csoportja előtt részletesen nyilatkozott Saracioglu moszkvai tanácskozásairól.

A moszkvai tárgyalások azon az alapon, amelyen már eszmecsere folytatót a két kormány nem vezettek megegyezésre.

Ennek az a magyarázata, hogy a szovjet kormány teljesen új javaslatokat terjesztett külügyminiszterünk elé és azokat

nem lehetett összhangba hozni az alapelvekkel, amelyekben Törökország Angliával és Franciaországgal megegyezett,

sem is beszélve arról, hogy azok a biztosítékok, a melyeket kivánságnak szempontjából kaptunk volna, nem voltak egyenértékűek a túllünk megkívánt kötelezettségekkel.

A Szovjet törekvései nem egyeztetetők össze a tengerszorosok kérdésében követett török politikával, amelynek lényegbevágó feltétele az, hogy

Törökország nem ír alá más szerződést, mint a mely általános nemzetközi kötelezettségeiből folyik.

E megfontolások folytán lehetetlen volt ez alkalommal megegyezésre jutni. Mindamellett kapcsolataink a Szovjettel a multhoz hasonlóan, ezuttal is barátságosak maradnak.

SARACIOGLU CSAK VISSZAADTA POTEMKIN LÁTOGATÁSÁT

Moszkvából jelentik: A Daily Telegraph tudósítója jelenti, hogy orosz körökben az orosz-török tárgyalásokat nem tekintik megszakított-

nak és úgy hiszik, hogy a tárgyalásokat Ankarában folytatják. (Radiopress.)

Moszkvából jelentik: (Rador.) A TAS iroda az alanti közleményt adta ki:

Saracioglu török külügyminiszter azért tartózkodott Moszkvában, hogy visszaadja a szovjet népbiztos helyettesének ankarai látogatását. Az alkalmat felhasználta arra, hogy a két ország közötti összeköttetésre vonatkozólag tárgyalásokat is folytassanak, amelyek a legbarátságosabb légkörben folytak le és ismét megállapítást nyert, hogy a két ország közötti baráti összeköttetés kifogástalan és a két kormány legfőbb törekvése a béke fenntartása. Megállapították azt is, hogy mindazokban a kérdésekben, amelyek egyformán érdeklik a két államot állandó összeköttetés tartanak majd fenn.

FELBORUL AZ EGYENSÖLY

Newyorkból jelentik: (Rador.) Az orosz-török tárgyalásokkal kapcsolatban a Newyork Tribune azt írja, hogy a Szovjet most szenvedte el első diplomáciai vereségét.

A Newyork Times szerint a moszkvai tárgyalások felbomlására a háborús esélyek felborulását idézhetik elő.

TÖRÖKORSZÁG MEGIS MEGKÖTI AZ ANGOL-FRANCIA SZERZŐDÉST PÁREN BEELINE

Ankarából jelentik: (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: Jólétesült körökben úgy tudják, hogy Törökország Anglia és Franciaország e hét folyamán aláírják a kölcsönös segélynyújtási egyez-

Óriási haladás történt az utóbbi időben a rákgyógyítás terén

Meg lehet előzni a súlyos betegséget. Verebely professzor nyilatkozik a rákbetegség és a modern élet kapcsolatairól

Budapestről jelentik: A halálozási és betegségi statisztika legutóbbi adatai szerint a jelenlegi ember egyik legnagyobb ellensége, a rák, még mindig szedi áldozatait. A rák ellen irányuló orvosi küzdelemben magyar részről a legkiemelkedőbb módon Verebely Tibor dr., az európai hírv sebészprofesszor vesz részt. Vele folytatott beszélgetést a rák-kutatás legújabb eredményeiről.

A CSODAMIKROSKÓPOK VILÁGA

— Óriási haladás történt az utóbbi időben — mondta Verebely professzor. A haladás a rákbetegség okaira, lényegére, felismerésére és gyógyítására egyaránt vonatkozik. Ez a négy szempont érdekében elsősorban az orvosokat és a közönséget.

— Mi az álláspont a rák oka tekintetében?

— Két tábor áll egymással szemben. Az egyik fertőzéses betegségek tartja a rákot. Tehát jól meg kell érteni a dolgot: nem fertőző, hanem fertőzéses betegségről beszél ez az álláspont, vagyis: nem azt mondja, hogy a rákot baktériumok okozzák, hanem az úgynevezett „vírusok”, vagyis az eddig ismert legkisebb anyagrészek révén történik a fertőzés. Ezt a kutatási irányt nagyon megkönnyítik most az óriási nagyítású mikroszkópok, amelyek láthatóvá és megfigyelhetővé teszik a vírusokat. Mikroszkóp által az eddigi nagyítású lehetőség 3—4000-szeres volt; az elektromos sugarakkal felszerelt, hatalmas, új mikroszkóp-berendezések révén most már 30.000-szeres nagyítást tudnak elérni. Ezek a gyönyörű intézetek Amerikában működnek; most nyílt meg ismét egy; a felszerelése 8 millió dollárba került.

— Professzor úrnak mi az álláspontja az okot illetően?

— Én azok közé tartozom, akik a rákot nem tartják fertőzéses betegségeknek. Azt gondolom, hogy a rák egy fejlődési zavar következménye, ami általában támad, hogy tévútra kerül fejlődésében az emberi szervezet. Tudni kell, hogy az ember egyetlen sejtéből származik. Ennek a sejtnek a fele a férfi, a másik fele a nő ivarsejtjéből tevődik össze. Ebben a kettős egy sejtben örökli az ember a szüleinek minden tulajdonságát. Ez bizony hatalmas

csoda és ma még teljesen érthetetlenek azok az erők, amelyek ezt a sejtet mozgatják. Érthetetlenek, annak ellenére, hogy az anyag szerkezetének mai felfogása eléggé el tudja képzelni ezt a működést. Az elképzelés alapja az, hogy egy atomban milliárdnyi elektron és proton kering egy centrális mag körül, mégpedig másodpercenkénti 60.000 kilométeres sebességgel. Ha ez így van, akkor a petesejtben megszámlálhatatlan millió elektron kering.

— A sejtben levő elemek, az úgynevezett kromozómák révén öröklünk a szüleinktől mindent. Minden kromozómában megszámlálhatatlan mennyiségű örökletes anyag, vagyis úgynevezett gén van. Ezekben a génekben rejlik az ember fejlődésének a titka. El kell képzelni, hogy az ivari fejlődésnél a gének egyesülésében valami hiba történik, egy-egy párosulás hibás s a hiba nem a születéskor jelentkezik, hanem 50—60 év múlva! Ez a gondolatmenet foglalja össze az álláspontomat, amely szerint a rákbetegség egy ilyen hibás fejlődésnek a következménye.

— Hogyan jelentkezik a hibás fejlődés?

— Daganat formájában. Minden olyan daganat, amelynek sem okát, sem célját nem ismerjük és amely korlátot nem tekintve növekszik, átör mindenben és elpusztítja a szervezetet, minden ilyen daganat: rák.

— Milyen okok szerepelhetnek még a rákos daganat előidézésénél?

— Vannak kutatók, akik azt állítják, hogy a nemi hormonok rákigert okoznak, tehát szerepük van a rák kiváltásában. Ezek a kutatók a rákos betegek kasztrálását kívánják. Egy világhírű külföldi sebészprofesszor e téria alapján a klinikájára kerülő összes rákos betegeket ivarmirigyeit kioperálja.

VÉDEKEZÉS, „RÁKMENTŐ”

— Nem lehet védekezni a hajlamosság ellen?

— De lehet. A megelőzés a jövőben akként fog kialakulni, hogy az említett váladékok és hormonok nemhelyes összetételét a táplálkozás irányítása révén meg fogjuk változtatni, mert hiszen minden a táplálkozásból készül. Már vannak rákellenes menük. A betegek részéről meggyőződésükönként

hajlamosságok alátámasztják e vizsgálatokat. A kos ember utálja a húst. A gyomorrákos beteg egészen képtelen arra, hogy a húst megegye. Ha egy kisgyermek nem akar kelkáposztát enni, esetleg megverik, pedig az utálkozásnak feltétlenül oka van. Ha a másik gyermek folyton cukrot akar enni, annak is fontos oka van. Epp ily fontos, ha a harmadik gyermek folyton uborkát és savanyúgot kíván. A szervezet és az étvágy a legjobb nácsadó; mindenki azt kívánja, amire a szervezetnek szüksége van!

A NIKOTIN ÉS A RÁK

— Származhat-e hátrány a dohányzásból?

— Szilárd meggyőződésem, hogy a rák előresiklenek egyik legfőbb kiváltó oka a cigaretta! Öreg Dollinger professzor már évtizedekkel ezelőtt azt mondta az orvostársaság ülésén, hogy véleménye szerint a gyomorrákok a cigaretta lenyelt égési termékek okozzák. Ezek a tények nem érintik a fejlődési zavarra vonatkozó alapvető teóriámat; ugyanis az élet két tényezőn mulik: 1. az élő embrión anyagot, 2. a külvilágot. Ha a külső tényező és feltételek megváltoznak, változik az élő ember anyag is. Aki például sokat iszik, annak elmeszednek az erei.

— Akkor hogyan lehetséges, hogy a dohányzás általánossá válása óta 15—20 évvel emelkedett az átlagos emberi életkor?

— Először is tudni kell, hogy a férfiak részéről a cigarettázás önként és erősen csökken. A nők meg emelkedik. Másodsorban: ha egy egészséges népfaj kezd dohányozni, ott a cigarettázás nem okoz rögtön rákot, de egy emelkedően rákhalamú népfajnál a cigaretta égési termékei bizony fokozottan kiváltják a rákbetegséget.

— Mivel járul még hozzá a mai élet a rák kialakulásához?

— A tüdőrákot feltétlenül a behelt benzinkok okozzák. Ezért feltétlenül a tüdőrák a nagy autógforgalmú Párisban. Sajnos, nálunk is emelkedik. Harmadik évvel ezelőtt Budapesten 5000 boncolásnál mindössze két tüdőrák szerepelt a halál okául. Most egyik a másik után kerül az orvos elé. Tüdőrákba halt meg Györy Tibor, Winternitz, Ráday Gedeon. Kétségtelen tény az, hogy az utépítésekkel kapcsolatban az úgynevezett felületi kezelési, tehát kátrányos utaknak a törmeléke rákot okoz.

— Mit remélhet a rákos beteg az orvostól?

— Gyógyulást! A korán felismert rákot feltétlenül meg tudjuk gyógyítani, még pedig a sebészkezelés és besugárzás útján. A kettő karöltve jár és hatalmas fegyver, tehát nem kell félnie a közönségeknek. Csak az a fontos, hogy akinek a rendszeres egészséges állapotától eltérő tünete van, duzzanat van az emlőjén, fáj a nyelve, a gyomra, vagy véres a széklete, azonnal menjen orvoshoz, mert ha a rák kezdeti területéről átmegegy a mirigyekre, akkor az orvosi segítség elkésett.

K. P.

Másodizben semmisítette meg a legfelsőbb katonai bíróság egy aradi ügyvéd ügyében hozott súlyos marasztaló ítéletet

Beszámoltunk annak idején arról, hogy Zubor Imre dr. aradi ügyvédet ez év tavaszán államellenes cselekménnyel vádolták meg, letartóztatták és a temesvári hadosztály-bíróság fognázába szállították. A katonai törvényszék ítéletében három évi fegyházbüntetésre ítélte Zubor Imre dr.-t. Fellebbezése folytán a bucsurestii legfelsőbb katonai semmisítőszék határozatában megsemmisítette az alsóbbfokú bíróság ítéletét és új tárgyalást rendelt el az ügyben.

A craiovai katonai törvényszék, amely az ügyet másodizben tárgyalta, rendkívül súlyos ítéle-

tet hozott: három és felévi fegyházzal sújtotta az aradi ügyvédet, akit különben a tárgyalással járó izgalom annyira megviselték, hogy az ítéletet a katonai fegyház kórházában vette tudomásul. Zubor Imre dr. védője útján újabb semmisítő panasszal élt a katonai semmisítőszékhez, amely ez alkalommal is az előző határozattal azonos döntést hozott. Megsemmisítette a törvényszék ítéletét

és újabb — most már harmadszori — tárgyalásra utasította az elsőfokú bíróságot.

Ülést tartott a Magyar Népközösség elnöki tanácsa

Kakuk János dr. az Aradra küldött bizottság tagja

A Romániai Magyar Népközösség elnöki tanácsa Kolozsvárott Bánffy Miklós elnökletével nagyfontosságú ülést tartott. A tagok közül jelen voltak: dr. Szász Pál a gazdasági, br. Jósika János a kulturális és Kós Károly a szociális szakosztály elnöke, Purgly László, Teleki Ádám, továbbá dr. Tusa Gábor a Népközösség jogtanácsosa és dr. Grois László központi igazgató. Távollétét kimentette dr. Gyárfás Elemér és dr. Kolumbán József.

Az elnöki tanács az elnöki megnyitó meghallgatása után részletesen megtárgyalta népünk valamennyi időszerű kérdését. Megelégedéssel vette tudomásul, hogy a Népközösség elnöksége s a parlamenti csoport súlyos felelősségük teljes tudatában képviselik a magyarság érdekeit.

Az elnöki tanács a szervezéssel kapcsolatosan

örömmel állapította meg, hogy a szervezési munkálatok első része majdnem mindenütt befejezést nyert s a tagozati irodák a legkomolyabb népi ügyszolgálatot teljesítik.

Az elnöki tanács az aradi népközösségi szervezet közgyűlési határozata ellen benyújtott fellebbezéseket megvizsgálta és elhatározta, hogy érdemi döntés előtt egy háromtagú vizsgálóbizottságot küld ki a fellebbezésben foglalt állítások megvizsgálására és általában az ottani állapot megismerésére. A bizottság jelentésének beérkezése után fog az elnöki tanács érdemben dönteni. A bizottság tagjai: dr. Bartha Ignác, dr. Kakuk János és Teleki Ádám, akik a lehető legrövidebb időn belül le fognak Aradra utazni. A közgyűlési határozat végrehajtását a fellebbezési bizottság döntéséig felfüggesztik.

SCALA

Ma, csütörtökön, a szezon legszebb szerelmi története:

A visszatérő szerelem

Főszerepekben

HENRY FONDA és IOAN BENETT

Pénteken kerül bemutatásra a németül beszélő filmsláger:

Sergeant Beery

Főszerepekben:

Hans Albers

HUBERT von MAYERNIC — HERBERT HÜBNER — GERDA HÖST

Egy film tele izgalmas fordulatokkal, sok humorral.

A legújabb és legfrissebb heti híradó!

HARC EGY 60 KILOMÉTERES TENGERSZOROSÉRT

A Dardanellák : az európai diplomácia örök problémája.

moszkvai orosz-török tárgyalásokkal ismét fordulat áll be a Dardanellák kérdésében. A földrajz szeszélyének köszönheti. Az Ázsia sok helyen csak 1000 méternyi távolságra van egymástól elérhető. Ennek a kapunak két neve: az egyik a Dardanellák, ez a 61 kilométeres Boszporusz, amelynek szélessége 1-7 kilométer. A másik zár a Boszporusz, amely 27 kilométeres, szélessége 750-2500 méter és partjain a török főváros terül el. Aki átjön a Boszporuszra még nem törte fel a zárat éppen úgy, mint a Földközi-tenger felé jövet a Dardanellákon két méter mély víz van a Fekete-tengerbe. A két tenger között terül el a Márvány-tenger. A szeszélyes földrajz, a teremtésnek a hangulata sok fejtörést okozott a diplomátáknak. Amíg a két tenger között megközelíthető Ázsia, másfelől, mint a Földközi-tenger nyugati medencéje felől, addig nem lehetett, hogy aki Suezet, Portsaidot uralja, az egyúttal Ázsia felett.

HARMINC ÉVES DIPLOMACIAI HARC A FÖLDSZOROS KÖRÜL

Mindenek előtt nézzük, milyen diplomáciai harcoltak le eddig a Dardanellák körül. Ezeknek a harcnak az ele vagy Oroszország, vagy Anglia irányult. A Dardanellákhoz fűződő nemzetközileg elismert követelések:

1809. Anglia kötelezi Törökországot arra, hogy a tengerszorosot „minden” hatalom elől. A „föld” alatt csak Oroszországot kell érteni, a tengeri hatalmaknak Anglia így akarta megvédeni.

1833. Oroszország eléri, hogy a szultán megadja a hajónak a szoroson való átvonulását.

1840. Angol nyomásra a cár kényszerül arra, hogy lemondjon az 1833-ban szerzett jogairól.

1856. A párisi kongresszus elvként ismeri el a tengerszoros elzárását és a Fekete-tengernek semlegesülését való nyilvánítását.

1870. Oroszország a berlini kongresszuson kényszeríti a semleges Fekete-tenger megszentetését a tengerpartok elzárására a tengerszorosot a hadihajók

Ez az egyezmény volt hatályban, amikor a világháború kitört. Anglia egy titkos szerződéssel Oroszországnak ígérte Konstantinápolyt és a tengerszorosokat, ami szakítást jelentett Anglia évszázados oroszellenes magatartásával. Történt pedig azért, mert a világháborúban a törökök a németek mellé állottak és tartani lehetett attól, hogy a német támogatással Törökország függetleníteni fogja magát és tengerszoros politikáját Angliától és Oroszországtól. A Fekete-tenger török partjain új erős vetélytárs lépett fel a német birodalom szomszédságában. Ez bátorította fel Törökországot arra, hogy maga játssza ki Anglia tromfját Oroszország ellen és magához kapartintotta azt a kulcsot, a Dardanellák, a brit birodalom egy évszázadon át hol elzárta, hol felnyitotta a Fekete-tengerhez vezető utat. Ezzel a ténnyel Törökország és Németország a világháborúban megakadályozták, hogy az angol és az orosz gabona kiteremtessenek, ami a háborúban álló két hatalom részére.

A Dardanellák kijáratánál állott a brit flotta, a Fekete-tengeren az orosz, de nem tudtak egyezni és az áttörési kísérlet — bár többszáz ezer ember életébe került — 1917-ben eredménytelen maradt. Holott csak múzeumba illő ágyúk álltak a partokon, de kiderült, hogy az 1-2 kilométeres szoroson az angol Dreadnoughtok nem tudtak átkelni. Az angol flotta védelme alatt partra szállított brit hadihajók hadsereg borzalmas veszteséget szenvedett. Ez maradt a helyzet a világháborúban: az elzárt Dardanellák.

A világháború után Anglia ismét visszatért a Dardanella-politikára, amely Oroszországot, mint ellenfelet, számol. 1923-ban a tengerszoros teljesen szabadnak nyilvánították. Ez azonban csak más eszköz volt ugyanazon cél eléréséhez. A Dardanellák megátoltni Oroszországot abban, hogy a Földközi-tengeri hatalommá nője ki magát, megátoltni abban, hogy a feketetengeri flottával a kisázsiai partokat nyugtalanítsa és fegyveres beavatkozást, vagy akár kereskedelmi pozíciója a Közel-Keleten lehetné váljék. Természetes, hogy a Dardanellák teljes megnyitása egyben annak teljes leszerelését jelentette. Anglia biztosítani akarta magát aziránt, hogy flottát küldhessen a Fekete-tengerre, amely ott Oroszországot sakkban tartja,

viszont ennek a flottának visszavonulását csak a fegyvertelenített Dardanellákkal lehetett biztosítani.

MONTREUX: A NAGY FORDULAT

Ennek a politikának a nyomása alatt Oroszország azt a választ adta, hogy 1929-ben barátsági szerződést kötött a török köztársasággal. Valamikor Oroszországnak az volt az érdeke, hogy a török hatalmat letörje és a cárizmus terjeszkedésének célpontja: Konstantinápoly. A Szovjet urai azonban feladták ezt a távollevő célt és inkább azt látták, hogy egy gyenge Törökország az angol befolyás emelkedését jelenti és ezért hírtelen az ifjú köztársaság megerősítésében lettek érdekeltékké. Berntev török követ igen találon jegyezte meg:

— A mi szerepünk Konstantinápolyban igen egyszerű. Vagy a legjobb barátságban, vagy a legnagyobb ellenségeskedésben kell lennünk Törökországgal.

Törökország a montreuxi konferencián elérte azt, hogy teljes szuverénitást nyert a Dardanellák felett. A nemzetközi bizottságokat visszavonták. Meghajoltak a török köztársaság azon érve előtt, hogy a török partok biztonsága a háború után életbelépett nemzetközi rendszerrel kellően nincsen biztosítva. A legelső intézkedés a török álláspontra: Oroszország volt. A montreuxi megállapodás

Mit akar a Szovjet ?

Ez volt a helyzet a békében. Sokkal kényesebb megoldás áll fenn jelenleg, a háború esetére. A montreuxi egyezmény szerint háború esetén szabad átkelése van a Dardanellákon minden olyan államnak, amely

a népszövetségi alapokmányon nyugvó kötelezettség alapján valamely más államnak segélyt nyújt.

Annak idején Anglia ellenezte a legjobban ezt a formulát, de végül az orosz-francia követelés előtt meghajolt. Az angol politikusok jól tudták, hogy teljesen a török kormány tetszésére van bízva az, hogy a jövőben, háború esetén, ki kel át a Dardanellákon, mert hiszen a törökök most már gondoskodtak a partok megerősítéséről és a tengerszoros kritikusan pontjain modern ágyúk csövei merednek. Megváltoztatta tehát az évszázados politikát és nem nyomással, hanem barátsággal igyekezett a Dardanella-kérdést a saját javára gyümölcsöztetni. Dacára a török-orosz barátságának, Kemal elnök is jónak látta az orosz szárazföldi hatalommal szemben a brit tengeri hatalmat felsorakoztatni és ez az elgondolás lett a magva az angol-török barátságának. Ennek a politikának a vonalát zavarta meg a Szovjet újabb, külpolitikai aktivitása. Az egy-két napon belül nyilvánosságra került moszkvai egyezmény a hírek szerint azt tartalmazza, hogy háború

Az aranyér

azonnal Goedecke fele Anusol kuppal kezelendő. A világ összes orvosi ismerik és rendelik.

Anusol-Goedecke

szerint a feketetengeri államok hajói békében szabadon használhatják a tengerszorosot, míg az idegen hatalmak csak legfőbb kilenc egységből álló hajórajt küldhetnek, amelynek tonnaírtartalma a 15 ezer tonnát nem haladhatja meg. Egyidőben azonban az úgynevezett idegen hatalmak (tehát nem feketetengeri) együttesen csak 30.000 tonna hadihajót tarthatnak a Fekete-tengeren. Csak a feketetengeri hatalmak bújárhajói kelhetnek át a Dardanellákon és a szoroson való átkelés alatt a hajók-ról repülőgépek nem szállhat fel. Röviden tehát: Szovjet-Oroszország a béke idején teljes mozgáskorlátot kapott a szorosokban, és így nyugodtan építhette hadihajóit Sebastopolban, mert azok továbbíthatók voltak Kronstadtba, vagy akár Vladivostokig is.

Ezzel szemben gyakorlatilag külföldi flotta elől el voltak zárva a Dardanellák

esetén csak a feketetengeri hatalmak kelhetnek át a tengerszoroson.

Angliát ez a kérdés csak annyiban érinti hátrányosan, hogy nem lesz abban a helyzetben, hogy egy orosz-angol háború esetén a Fekete-tengeren nyugtalanítsa az ottani orosz hadiflottát, vagy pedig, hogy a Kis-Ázsia északi részére elhelyezett expedíciós hadsereggel oldalba támadja az oroszok bekövetkező kiszátsiai előrenyomulását. Oroszországnak ezzel szemben nyugodt csapatszállítási lehetősége mutatkozik a Fekete-tengeren, az angol csapat- és áruszállítványokat a Földközi-tengeren megtámadhatja, követheti a kisázsiai kikötőket, Cyprust és — szükség esetén — a Dodekanézoszt. Középleleti céljait, vagy esetleges középleleti célkitűzéseit zavartalanabban valósíthatja meg. Az új moszkvai egyezmény elzárja a közvetlen angol tengeri támadás lehetőségét és Szabasztopol ostroma végleg a történelemé. A Dardanelláknak csak a brit világbirodalom kiépítése idején volt nagy jelentősége, ma, amikor Anglia védekező politikát folytat, ennek a célnak megfelel az, hogy Franciaországgal együtt birtokolja a kisázsiai partokat. Ma már leplezetlenül áll a Szovjetnek az a célja, hogy ezt a birtoklást megzavarja. Ebben az eljövő harcban az új Dardanella-egyezménynek fontos, de korántsem döntő jelentősége van.

Az egész külföld nagy szeretettel ünnepelte Carol király Öfelségét születésnapja alkalmából

Londonból jelentik: Hétfőn este a londoni rádió Öfelsége II. Carol király születésnapja alkalmából előadást tartott Románia lakossága részére. A rádióelőadás szövegét Hektor Bolito, az angol királyi család történetének írója Románia barátja írta. Bolito az Ewening Standardban cikket írt az uralkodóról, II. Carol király határtalan munkateljesítményéről, a nép iránti szeretetéről és arról, hogy kulturális és szociális téren milyen nagy mértékben sietett a román közügyek segítésére.

Bernből jelentik: A svájci lapok Bucurestiből keltezték táviratokban számolnak be azokról az ünnepségekről, amelyeket Románia lakossága rendezett uralkodójának születésnapja alkalmából.

Párisból jelentik: A francia rádióállomások is résztvettek II. Carol király ünnepségében. A mennyiben a rádióhírek keretén belül beszámoltak a romániai ünnepségekről és a román nyelvű leadás alkalmával az ünnepi beszédet a román

himmusz követte. Mind a nyolc francia állomás egyidőben közvetítette a leadást.

Berlinből jelentik: A különböző német nagy lapok hosszú cikkekben számoltak be II. Carol király születésnapjáról. A Deutsche Allgemeine Zeitung részletes cikkekben számolt be a bucarestii ünnepségekről. Leközlötték Argetoianu és Giurescu miniszter beszédeit is.

Lisszabonból jelentik: A portugál lapokban megjelent Öfelsége II. Carol király fényképe és számos hódoló cikk, valamint a nagy lapok Románia iránti rokonszenvének kifejezése is.

Brüsszelből jelentik: A belga sajtó cikkekkel közöl és ezekben megállapítja, hogy a román nép a legnagyobb hűséggel és bizalommal viseltetik II. Carol király iránt.

Budapestről jelentik: A kedden megjelent magyar lapok részletesen beszámolnak II. Carol király születésnapjának megünnepléséről.

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

8-10 és este 9 óra után 28-15.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottnak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hívtársaknak, közhivatalosoknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

Ajtay Gábor versei:

Ó S Z

Lelkemben rőt víziók gyulnak ki,
Halálharangok zúgnak szerteszét,
A katafalkon ki van terítve
Halott tavaszban milliónyi lét.

Erő, terv, szent elhatározások,
Derűtött akarás, hulló remény,
Zátonyos futások, tört virágok:
Úgy hullanak le, mint avarlevél.

Van mit temetnünk árván és némán,
Megrázta a fánkat az Idő szele,
Temessünk is, de az ősz lúdos romjain
Virág nőjön, égi tavasz hite!

Bujdosás Isten nélkül

Holdsugaras erdők mélyén
Bujdosik a lelkem,
Keresem az Istent, kit oly
Könnyen elvesztettem.

Nézek erre, nézek arra,
Hol van az én kincsem?
Remílt szívem dobogása
Csak ezt mondja: nincsen.

Sűrű bokrok elbukatnak,
S belém szúr tövise,
Kergetőznek lázas álmok,
S hull a szívem vére.

Sötét árnyak ijesztően
Felém integetnek,
Megdöbbenve látom én már,
Hogy itt csak temetnek.

Mennyi emlék, mennyi álom,
Mennyi fájó nincsen,
Mít elnyelnek titkos erdők,
Mélyen és egészen.

Holdsugaras erdők mélyén
Bujdosik a lelkem,
Keresem az Istent, kit oly
Könnyen elvesztettem.

Négy száz ember vesztette életét egy japán hajón. Sanghaiból jelentik: A Haantay Koo japan folyami hajóval együtt 400 kínai süllyedt el 2 perccel belül a Jangose folyón. Csak néhány személynek sikerült megmenekülnie. A katasztrófát az okozta, hogy a hajó túl volt terhelve és útközben óriási vihar tört ki.

Vilmos excsászár figyelemmel kíséri a katonai eseményeket. Berlinből jelentik: Vilmos excsászár Doornban a legnagyobb figyelemmel kíséri a jelenlegi politikai és katonai eseményeket. Hatalmas térkép van előtte és zászlócskákkal jelzi a napról-napra történő változásokat. Unokájának, Oszkár hercegnek a lengyel fronton bekövetkezett halálát mélyen megrendítette az excsászár, akinek 22 unokája szolgál a német hadseregben.

Lezuhant utasszállító repülőgép. Malagából jelentik: A Szevilla és a Malaga közötti légiforgalmat lebonyolító hárommotoros olasz repülőgép tegnap Malaga közelében lezuhant. A 17 főnyi utas és személyzet közül 14 meghalt.

Október 18 Csütörtök

Péter, Lucius Jol

1745. október 19-én halt meg Swift Jonathan angol író. Igen termékeny író volt és számos könyvet adott ki. Maradandói ezek közül azonban csak a Gulliver utazásai című regénye, amelyben korának politikai és társadalmi fonákosságait gunyolta ki. A könyvet Gulliver utazásai a törpék országában címen átdolgozták az ifjúság számára, amelynek ez az egész világon minden nyelvre lefordított kedvelt olvasmánya.

1862. október 19-én született Lumière Pierre francia vegyész és fizikus, a színes fényképezés feltalálója. Lumière kísérletezései során feltalálta a filmet is és az első mozifilmesek is az ő nevéhez fűződnek.

Fürdővonatokat rendszeresít a CFR. Bucurestiből jelentik: Marinescu tábornok egészségügyi miniszter rendelkezése a már forgalomban levő 25 fürdővonaton kívül még további tizet bocsátanak a közönség rendelkezésére.

Románia új budapesti követe elfoglalta hivatalát. Budapestről jelentik: C. Crutescu, Románia új budapesti követe tegnap érkezett meg és nyomban átvette hivatalát. A pályaudvaron a követség és a konzulátus teljes személyzete fogadta Gheblescu követségi vezértitkár és Davidescu ezredes katonai attasé vezetésével.

Nyári időjárás az egész országban. Bucurestiből jelentik: A rendkívül meleg és kedvező időjárás módot nyújt arra, hogy a mezőgazdasági munkálatokat jó feltételek mellett végezhessék. Egyes vidékeken érezhető a munkás és igavonó átlak hiánya. A kukoricatorés, a szüret, a szántás és vetési munkák különben kielégítő módon haladnak. Az ország legnagyobb részében valóságos nyári időjárás van. Tegnap a fővárosban 37 fok meleget mértek napon.

Magyar tanítók és tanítónők figyelmébe. A Magyar Népközösség bányászati tagozatának vezetősége felhívja az állás nélküli — akár állami, akár pedig felekezeti képesítésű — magyar nennzetiségű tanítókat és tanítónőket, hogy irataikkal együtt a népközösségi irodában — Belváros, Regina Maria-körút 8. szám alatt — a hivatalos órák alatt sürgősen jelentkezzenek.

Üngyilkos gazdálkodó. Jorgovan Peia 33 éves kétféle gazda a kukoricáktárbán felakasztotta magát és meghalt. A csendőrség jelentése szerint az öreg ember iszákos volt és tettét részegségében követhette el.

Országőrszervezet vezetősége helyiséget kér a várostól. Nedeleu Constantin, az országőrszervezet Temes tartományi vezetője hivatalos ügyekben Sepsiszentgyörgyre utazott. Távollétében Ardelean Stefan mérnök, az ipari liceum helyettes igazgatója helyettesíti. Ardelean mérnök tegnap megjelent Tieran Emil dr. főpolgármesternél és kerte, hogy a város az országőrszervezet helytartósi vezetősége számára helyiséget bocsásson rendelkezésre.

Légvédelmi tanfolyam Újkisodán. A Temesvárral szomszédos Újkisoda községben tegnap Anea Remus jegyző rendezésében légvédelmi tanfolyam indult meg. Az érdeklődők zsűfoglalásig töltötték meg a mozi helyiségét és figyelve hallgatták Munteanu Mihai dr. kórorvos előadását. A légvédelmi tanfolyam második előadása pénteken este nyolc órakor lesz.

Ünnep. Gróf Bethlen Margit képes szépirodalmi folyóiratának legújabb száma megjelent és minden újságioszkban kapható. A mostani számból kiemeljük Bethlen Margit, Egy Antal, Csurgó Péter, Konez Károly írásait, melyeket kiegészíti Megyery Ella római riportja. A huszerek színháza címen, továbbá a magyar pilótánokról, a tengeralatti háborúról, a Borneo szigete lakóinak különös életéről szóló cikkek és számos érdekes írás és kép. Egy szám ára 17 lei.

Fiatal vasutas tragikus halála

A Déva és Marosillye között fekvő Brancica vasúti állomáson tegnap borzalmas szerencsétlenség történt. Dascalinescu Roman, a brancicai állomás huszophat esztendősi forgalmi tisztviselője, Brassóból a Rapid-vonattal utazott hazafelé, amely azonban Brancicán nem áll meg. A fiatal vasutas az állomáson, ahol a Rapid lassított, leugrott és szerencsésen földet ért. Abban a pillanatban rohogott be a szomszédos sínpárra az Arad felől érkező személyvonat, amelynek mozdonyja Dascalinescu Romant elkapta és keresztülmart rajta. A szerencsétlen forgalmi tisztviselő, akinek testét a mozdony darabokra tépte, pillanatok alatt meghalt.

Csak nyugalom...

Édes fiam — szóltam ma reggel magamhoz, ha beszélgetek magammal, mert jó néha okos emberrel csevegni), tudd meg, hogy nincs semmi bajom, kan azt mondják, hogy így, meg úgy, meg ez, meg az, — kicsit nagyrendesen szoktam magammal beszélni — szóval te ne törődj... izé... szóval nem értek meg, leírom a dolgot ebben a kis cikkben, rendezőbb nyelven... Szóval, édes fiam, — így szívtam sajátmagamhoz, — úgy-e lefekvés előtt erősöd az amerikair lapban Upton professzor ur két az egészségről. Nem arról van szó, hogy a cigarettázz, mert a cigarettáról történő lemondás, ugyanis csak rágyújtástól rágyújtásig tart, hogy ne feledd, mert úgyis kávécseserjék fognak nőni a szadban, hogy ne... szóval nem ilyen dolgokról szövelek. Egyszerűen ne mérgeledj, ez Upton professzor receptje, lehetőleg légy nagyon boldog és létező életem élj. Akkor megörzöd az egészségedet szívhatsz akkora szívart, mint egy londoni gyémánt, stb. Csak soha ne változz matrőzké a mérteglől és ne törődj semmivel. Nincs megérnyő? Sebaj. Mennyibe került, ezerbe? Ezer lei osztva egy egész éltre, egytized bani naponta! demes egytized bani értékű esernyőért mérgeledj. Legszebb álmomból ébresztett fel egy aprópénznyi tőle éles csemetése? Nagyon helyes! Először is, nem szabad álmotolni s ha valami szép, az ugy csak álom. A tea túlforró? Nagyszeri: tanulmányozhatod a reflexed, hogy milyen gyorsan pod vissza a szádát a tüzesszéli csemetéitől! Begett a borbély? Legalább bebizonyosodik, hogy nem csen cukrod, mert vágott seb aránylag gyorsan forr! Remek recept ez, édes fiam, hála Upton professzornak. Csak semmi mérég, semmi mérgeledj! Elment az orrod előtt az autóbűsz? Istenem, láthatod legalább, hogy a többiek lemaradtak, hogy mérgeledj és a mérgeledj mennyt ront szerzetikben. Mi tudjuk Upton professzorról. Csak semmi mérgeledj, fiacskám. Ez a hir van az újságban erről meg arról, hogy épp az ellenkezője van az igaz. Neked ment egy ember és amikor mondtad neki, hogy pardon, rád rivall, hogy „tud vigyázni?” Harmonia és boldogság töltson mérég helyett, hogy te milyen nagyszerű ember vagy, ellenben ő... Csunyákat mondtak a hát mögött és egy jóakaród kéjjel visszamondta? Harmonia és boldogság, hogy nem mondtak csunyákat és hogy van jóakaród, aki szívesen visszamond...

Upton professzor receptje szerint így beszélte magamhoz, s azt is leírnám, hogyan jutottam el teljes harmóniához és boldogsághoz, de a fene egy meg, nem tudom folytatni, mert valami szál me a tollba, elmázolódik az írás, a... rém dühös vagyok, milyen vaeakok ezek a tollak, nem is értem, hogy mi van vele, folyton ezek a szálak, szétpukkadok dühömben...

Születések. Az anyakönyvi hivatalban következő gyermekek születését jelentették be: Helmut, Noll János Antal, Sauer Ferenc, Kersó Ottó, Milos Cornel Ciprian, Marcus Ioan, Krekuska Anna, Krestian Erzsébet.

Halálozások. Meghaltak: Kiss Anna született Kelemen ötvenkét éves, Stoica Ioan egy hónapos, Krupics Ferenc József harminchárom éves vilanszerelő.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLTATA

Csütörtökön, október 19-én a szolgálati beosztás a következők:

Az I. kerületben az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszerár.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszerár és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszerár.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerár.

A IV. kerületben a Preyer utcában levő Ungváry gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

Csütörtök, október 19.

APOLLÓ: A baskervillei kutya (angol film). CAPITOL: Kitzasztva (angol film). A vigl vasok (angol film).

CORSO: Poltava (orosz film).

SCALA: A visszatérő szerelem (angol film).

Grafológiai szelvény,

amelyek ellenben a Déli Hírlap olvasói kedvezményes íráselemzésben részesülnek. Néhány sor kézírás a nem és életkor megjelölésével, a szelvényvel együtt a kiadóhatalomba küldendő, a Déli Hírlap grafológusa számára. Egy íráselemzés kedvezményes

50 lei, ami levélbélyegben, egy megcim-

zett és bélyegezett válaszborítékkal együtt az elemzésre szánt kézíráshoz melléklendő. A válaszokat a Déli Hírlap grafológusa zárt borítékban, vagy jelíges levélben adja meg és visszaküldi a kézírást is.

(—) Józseffalvánt. A leégett Józseffalva újjáépítésére B. M. építész 200 és egyik olvasónk Tadeusi Szent Judás nevében 200 leit adományozott. Gvűjtésünk ezzel elérte a 72.380 leit. További adományokat elfogadunk és a Déli Hírlapban nyugtázzunk.

(—) Felszabadították a maximálás alól a luxus-árát. A temesi királyi helytartóság mellett működő ellenőrző bizottság megengedte, hogy a kereskedők a törvényes haszon felszámítása mellett a luxussal szabadon árusíthatják, azonban kötelesek a 3.60 leies árban maximált monopol-sót is rak táron tartani. Tíz naponként a városához benyújtandó árjegyzékben úgy a monopol-só, mint a luxus-só, de a rizs napi ára továbbra is feltüntetendő.

(—) Orvosi hír. Dr. Burian Gáspár sebészorvos újra rendel. Telefon: 15-10. Temesvár, J. Galati-ucca 2.

(—) Az egyesített városi vállalatok vezetőségének megalakulása. Az egységesített és kereskedelmi alapokra fektetett városi vállalatok igazgatósága, felügyelőbizottsága és ellenőrző bizottsága tegnap délután öt órakor tartotta alakuló ülését. Tiaran Emil dr. főpolgármester ismertette a városi vállalatoknak kereskedelmi alapokra való fektetéséről szóló törvényt, majd átadta az elnökséget az egységesített vállalatok igazgatóságának elnökének, Warth Péter dr. alpolgármesternek. Azután Disela Pavel a vállalatok ideiglenes igazgatója ismertette a vezetés alapjait szolgáló szabályrendeletet.

(—) Új állatorvos Zombolyán. Talos Vasile dr. nagyvárad állatorvost saját kérelmére a minisztérium Zombolyára helyezte át.

(—) Német filmszínész hősi halála. Berliin jelentés szerint Karl Ludwig Diehl a népszerű német filmszínész a nyugati fronton hősi halált halt.

(—) Orvosi hír. Ifj. dr. Engels Béla újra rendel.

(—) Gyenge a dohánytermés a Bánságban. A bánsági dohánytermelők jelentései szerint az idén a Bánságban gyengének mutatkozik a dohánytermés. Amíg más években egy holdon kilenc-tíz mázsa dohány is termelt, az idén a dohánytermés egyes helyeken holdankint csak három-öt métermázsa lesz. A dohánytermelők éppen ezért méltányos árát kérik a dohányért, mert ettől függ a megélhetésük.

(—) Tekintélyes polgár halála. Győri Lázár, közbecsült józsefvárosi polgár, a Galvani elektrotechnikai gyár alapítója, rövid szenvedés után 75 éves korában meghalt. Egy munkában eltöltött élet után tett pontot a halál. A kötelességtudó, szorgalmas kereskedő mintaképe volt az elhunyt, akit családján kívül őszintén meggyásol a közgazdasági társadalom is. A Galvani-gyárat az 1924 évben alapította, kitünő üzleti érzékkel felvirágoztatta, majd pedig, amikor a gyár részvénytársasággá alakult át, lemondott a vállalat vezetéséről. Az utóbbi években teljes visszavonultságban élt feleségével a józsefvárosi Bolinteanu ucca 9. szám alatti lakásában. Kóporsójánál mélyen sujtott feleségén, született Braun Bertán kívül gyásol két fia, Győri Sándor és Árpád, a Galvani-művek jelenlegi vezetői, továbbá ezek családjai és nagyszámú rokonság. A temetés ma, csütörtökön délután négy órakor megy végbe a józsefvárosi gyászházból.

(—) Megdrágult a szállítás. A temesvári szállítócégek körlevélben értesítették üzletfelkeiket, hogy a munkabérek, a lovak eltartása és az összes költségek emelkedése miatt kénytelenek a fuvardíjakat húsz százalékkal emelni. Ugyanannyival emeltek a beraktározási díjakat is.

(—) Orvosi hír. Dr. Brück Pál orr-, fül-, gégespecialista újból rendel. Délelőtt 9-10-ig, délután 3-5-ig I. Str. Wilson 4. (Az új telefonpalota közelében.) Telefon: 36-88.

(—) Fontos! Khakiszinű iskolai egyenruhákat sötétkékre legoosóbban átfesté G u t j a h r festőde-je, II., Calea Dorobantilor 6. szám.

Ujabb állásokat adtak fel a franciák

Sok francia foglyot ejtett az előretörő hadsereg

Berlinből jelentik: (Radiopress.) A Német Távirati Iroda közli a német véderő főparancsnokság hivatalos jelentését. Eszerint a német véderő egyik csapata a Mosel és a Warndt erdő között tovább folytatta támadását és tegnap a német területen levő további állásokat adtak fel a franciák, a melyeket az előretörő német katonaság azonnal

megszállt. A németek e közben sok foglyot ejtettek. A német tengeri haderő tovább folytatta hadműveleteit Skócia keleti partjain levő kikötők ellen. A már jelentett hajókon kívül a német torpedók még egy angol hajót eltaláltak. Beszámol ezután a jelentés az utóbbi napokban lefolyt légi harcokról is.

Belátták az angolok a röpcéduladobás haszталanságát

Londonból jelentik: (Radiopress.) A konzervatív Daily Express azt írja, hogy a légi posta láborúnak véget kell érni. A lap szerint semmi jelentősége nincs a röpiratok szétszórásának és ezért abba kell hagyni azokat a légi sétákat, amelyeket az angol repülőök tesznek és amelyeknek csak az a céljuk, hogy röpcédulákat szórjanak le. Hitlernek Lengyelország felett való hirtelen győzelme még mindig nagy hatással van a német közvéleményre és ez a hatás sokkal élénkebben él a német nép lelkében,

mint azok a röpcédulák, amelyek Hitler helyzetének meggyengüléséről szólnak. Egy hirtelen jött verés, vagy csapás sokkal kiábrándítóbb lesz a német népre.

BASTIANINI NAGYKÖVET AZ ANGOL KIRÁLYNÁL

Londonból jelentik: Bastianini, Olaszország új londoni nagykövete, szerdán Halifax lord jelenlétében átnyújtotta megbízó levelét György királynak. (Rador.)

Németországba továbbítja a Szovjet az angol árut

Londonból jelentik: (Rador.) Stanley külkereskedelmi miniszter a kamara keddi ülésén a Szovjettel való kereskedelmi viszonyra vonatkozólag kijelentette, hogy az angol kormány igyekszik biztosítékokat nyerni arra nézve, hogy a Szovjetországba küldött angol termékeket nem továbbítja Németországba. Arra a kérdésre, hogy küldenek-e bizottságot Moszkvába, kereskedelmi egyezmény megtárgyalására, nem válaszolt, hanem csak azt jelentette ki, hogy Anglia és az URSS közötti kereskedelmi viszony kimélyítésének lehetőségét mérlegelik.

ANGOL ÁLHÍR BLOMBERG TÁBORONKRÓL

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Illetékes helyen erőlyesen cáfolják a Blomberg volt hadügyminiszter és öt tábornok letartóztatásáról szóló angol híreket. A cáfolat szerint Blomberg a legnagyobb

visszavonultságban egy furdőhelyen ől magánemberként, a többi tábornok pedig tényleges katonai szolgálatot teljesítenek.

CHAMBERLAIN NEM VALASZOL A KÉRDÉSEKRE

Londonból jelentik: (Rador.) Az angol alsóház keddi ülésén Mandel liberálistárpárti képviselő a következő kérdést intézte Chamberlainhez:

— Figyelembe venne-e miniszterelnök ur olyan békeajánlatot, amelynek alapfeltétele Lengyelország, Csehország, Morvaország és Szlovákia kiűritése lenne a német csapatok által?

Chamberlain miniszterelnök így válaszolt: — Nincs semmi hozzátennivalóm ahhoz az alaposan mérlegelt és mindenre kiterjedő nyilatkozatomhoz, amelyet a mult hét csütörtöki ülésen tettem.

„Az embargo felfüggesztése — a háboruba való beavatkozás veszélyét jelenti”

Washingtonból jelentik: (Rador.) A szenátus keddi ülésén a semlegességi törvény vitája során a fegyverkiviteli tilalom megszüntetésének egyik híve Manley Connetikut állam szenátóra ezeket mondta:

Jogunk van ahhoz, hogy 10 ezer bombavető repülőgépet adjunk el a kommunista Oroszországnak, de kötelezve vagyunk arra, hogy szomszédunknak és barátunknak Kanadának megtiltsuk egy revolver vásárlását is. Ezután igazolni igyekezett, hogy a fegyverkiviteli tilalom megszüntetése nem jelenti a háboruba való belépést és 40 szenátor, akiknek

fiat és rokonai katonai szolgálatra kötelezettek, írták alá ezt a javaslatot.

Wals demokrata szenátor a szenátus hajózái bizottságának elnöke kijelentette, hogy a fegyverkiviteli tilalom felfüggesztése azzal a veszéllyel jár, hogy az Egyesült Államok belesodródna az európai háboruba. Ha Pittman szenátor javaslatát megszavaznák az azt jelentené, hogy az Egyesült Államok a nyugati nagyhatalmak szövetségesevé váltak és az ellenfelek propaganda fegyverként használhatnák fel azt, hogy Amerika a nyugati szövetségesek fegyvergyárosává válik.

Honkeut felgyújtották a kínaiak

Csunkingből jelentik: (Dunaposta.) Shanszi délkeleti részében a kínaiak véres csatában visszaverték a japán támadásokat és általános visszavonulásra kényszerítették őket. A japánok vesztesége meghaladja a 10 ezer főt.

Keddre virradó éjjel polgáriruhás kínai gu-

erilla osztagok 30 helyen felgyújtották a Shanghaiól 200 kilométerre fekvő Honkeut. Csikiang tartomány fővárosát. A kínaiak felgyújtották a lakanyakat, a villamossági és vízműveket. A japán helyőrség 300 főnyi veszteséggel szenvedett.

Özv Győri Izsóné, a maga, valamint gyermekei, unokái és a rokonság nevében fájdalemtől megtört szívvel jelenti, hogy szeretett férje, a legjobb apa, nagyapa és rokon,

Győri Izsó ur

folyó hó 18-án reggel, rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

Drága halottunk földi maradványait folyó hó 19-én, délután 4 órakor fogjuk a halottas házból, Bolinteanu-ucca 9, örök nyugalomra kísélni.

Részvétlatoztatások mellözését kérjük.

Békehangulat Olaszországban

Két hét alatt hazaszállítják a tiroli németeket. — Aki akar, maradhat. Német-olasz-spanyol iparügyi értekezlet Milánóban.

A balti németek áttelepítése

Rómából írják: Mialatt Moszkvában a német-orosz kereskedelmi tárgyalások harmadik hetére ülnek össze, az alatt Olaszországban is igen érdekes tárgyalások kezdődnek. Már egy-két napja híre jár, hogy Milánóban fontos nemzetközi értekezlet lesz. A hírrel kapcsolatban Londonban és Párisban egyes diplomáciai körök azt gondolták, hogy német-olasz-orosz megbeszélésről lesz szó. Egyesek még azt is tudni vélték, hogy kik lesznek a német, olasz és orosz megbízottak. Most kiderült, hogy mi volt a hír alapja és hogy tulajdonképpen milyen nemzetközi értekezlet lesz. Milánóban német-olasz-spanyol iparügyi értekezletet tartanak. A spanyol bizottság már meg is érkezett.

DÉL-TIROL NÉMETEI

Milánó körül néhány napja több jelentős esemény színhelye volt, mint Róma. Ideérkezett Himmler német rendőrminiszter, aki azóta több megbeszélést tartott a fűméi és bolzói prefektusokkal, majd Bocchini olasz rendőrminiszterrel folytatott tárgyalásokat. Kíséretével a déltiroli németlakta vidékeket járta, hogy megszervezze a déltiroli németek tömeges hazaszállítását.

A német hatóságoknak az a céljuk, hogy november 1-ig ne csak elméletben, hanem gyakorlatban is keresztülmenjen a hazaszállítás, vagyis

alig két hét alatt akarnak körülbelül száz-ezer embert áttelepíteni a határon.

Az olasz hatóságok semmi nehézséget sem gördítenek a német hatóságok útjába, de olasz hivatalos hely többször hangsúlyozta, hogy minden Olaszországban élő németnek joga van azt a kivánságát hangoztatni, hogy itt marad és akkor természetesen teljes jogú és szívesen látott olasz állampolgár lesz.

BÉKEHANGULAT RÓMÁBAN

Rómában egyre erősödik a békehangulat. Az utcákon lassankint több magánautót is látni. A Fiat-művek egyik nozgalma folytan fokozatosan megengedik az egyes magánautók üzembehelyezését.

A híres római szirénákat, amelyek évtizedeken keresztül a delet jelezték, az európai háború elején üzemben kívül helyezték, mert nem akarták, hogy a szirénák idegesítsék a lakosságot és hogy esetleg ösztéveszék a légvédelmi szirénákkal. Azóta ágyúszó jelezte a delet. A római megnyugvásra legjellemzőbb az a tény, hogy tegnap újra üzembehelyezték a szirénákat.

ÉSZAK ÉS NYUGAT ESEMÉNYEI

Rómában azt várják, hogy az összes többi megszorító intézkedés is megszűnik, így például az éjjeli tizenkétóra zára.

De mialatt Rómában a legteljesebb nyugalom van, nagy aggodalommal figyelik Észak- és Nyugat-Európa eseményeit. Meg mindig Finnország ügye szerepel legtöbbet a sajtóban. A finn kérdés megoldása lehetővé tenné a háború északi lokalizálását. Megírják a lapok, hogy a vilnai vidék visszacsatolása milyen hangulatot váltott ki Litvániában.

A SZEMÉLYFORGALOM AMERIKÁVAL

Olaszország a konfliktuson kívülálló Európa legnagyobb tengeri hatalma, így természetesen igen nagy figyelmet szentel a tengeri háború híreinek és annak, hogy egyes hajókkal mi történt.

Az olasz hajók most is zsúfoltan mennek Amerikába,

igen sűrű járatokkal. Amerikából áruval térnek vissza. A legújabb rendszabályok szerint

az amerikai utazóknak dollárban meg kell váltaniok az oda-vissza szóló jegyet

akkor is, ha nem kívánnak visszatérni. Amerikából Európába alig van utas, a hajótársaság tehát a mai veszélyeztetett időkben a visszatérő jegyet is kénytelen követelni. De így is zsúfoltak a hajók. A Conte di Savoia óriáshajó most indult el Nápolyból Newyorkba, fedélzetén igen sok híres személyiséggel.

Most érkezett haza Newyorkból Angliába a Cimard egyik nagy óceánjárója, a Mauritania. Utasai elmondották, hogy

a kapitány egyszer sem hagyta el a hajóhidat és még ágyát is a hajóhídon rendezte be.

A hajó cik-cakban haladt az óceánon. Egy mult heti német rádióadás szerint ugyanis a Newyorkból hazatérő Mauretanián egyverek vannak. A célzást megértve, először a cik-cak manőverre határozta el magát a kapitány és angol hadihajók védelmét kérte. Így érkezett haza.

ROBINZON SZIGETE: UBÁZIS?

Egyes lapok megírták azt a vitát, amely az amerikai partok mentén lévő állítólagos német tengeraltjáró-bázissal kapcsolatban folyik. A legújabb elmélet szerint a titokzatos német tengeraltjáró-bázis a Juan Fernandez szigetszortponon lehet. Ezek közé tartozik Robinzon szigete is. A tengeraltjárók elleni amerikai intézkedések azonban semleges hajózási körök szerint egyre kevésbé fogják veszélyeztetni a nyílt Óceánon való hajózást.

MIÉRT TELEPITIK ÁT A BALTI NÉMETEKET?

Berlinből jelentik: Mint ismeretes, Hitler kancellár legutóbbi beszédében bejelentette a balti német lakosság kicserélését. Ez a folyamat már meg is indult, egyidejűleg pedig a német félhivatalos hírszolgálat, elsen a „Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz“-el, elhárítja azt a külföldön elterjedt föltevést, mintha

Német buvárnaszád kapitánya elmondja, hogyan sülyesztett el angol hajókat és miként mentette meg azok legénységét

(Berlini tudósítónktól.) A német propaganda-minisztérium minden nap delután fogadja a külföldi újságírókat, hogy azoknak a legújabb híreket közölje velük és az egyes kérdésekre válaszolhassanak. Érdekes, hogy a németek e tekintetben a legnagyobb őszinteséggel és nyíltsággal járnak el. A napokban a rendes előadó urakon kívül még három tengerésztiszt is megjelent: két fiatal és egy idősebb. Az angol propaganda ugyanis azt jelentette, hogy a „Royal Sceptre“ nevű angol gőzöst egy német buvárnaszád minden előzetes figyelmeztetés nélkül elsülyesztette. Nos, az illető buvárnaszád kapitánya, egy fiatal gyermekarcu szőke tengerésztiszt, felállt és ezt mondotta:

— A Royal Sceptre nevű angol gőzöst saját magam sülyesztettem el. Szép idő volt és feladatam az volt, hogy a sziget közelében a ki és befutó angol teherhajókat megfigyeljem és elsülyeszsem.

A láthatáron füstöt láttam és nemsokára megjelent egy hajó teste.

Egy nagy angol teherzállító volt. Felhívtam, hogy álljon meg és felszólítottam a hajó kapitányát, hogy hajójának kísérő leveleivel jöjjön át a naszádunkhoz. A kapitány nem hallgatott első felszólításunkra és menekülni igyekezett, ezenkívül rádiójelzést adott le a honi kikötőbe és a közelben levő angol tengeri erőknél elárulva az ő és a mi helyzetünket. Ez a tény elegendő jogot adott volna nekem arra, hogy a hajót elsülyeszsem, mert

a nemzetközi jog szerint a hajónak kötelessége megállni.

Ha menekül, vagy pláne ha rádión segítséget kér, tulajdonképpen ellenséges magatartást tanúsít és akkor nem kell többé kimélni. Nem sülyesztettem el, de tűz alá vettem. Erre a hajó megállt és a legénység lebecsátotta a mentőcsónakokat. Már mind elhagyta a hajót, csak a rádióiszt folytatta jelenléteit, vagyis

a hajó rádióisztje inkább el akart pusztulni, de az utolsó percig hívta a közelben lévő angol hadihajókat.

Nem akartam ezt a derék angol tisztet feláldozni, ezért még egyszer visszaküldtem néhány katonámmal az egyik mentőcsónakot, ezek aztán lehozták a rádióisztet és csak miután jó távol volt a csónakja, megtorpedóztam a Royal Sceptre-t, mely aztán néhány perc alatt el is sülyedt.

— Megkérdeztem a hajó kapitányát, hogy miért akart menekülni és van-e elég kenere és ivóvize? Az első kérdésemre nem válaszolt, a másodikkra pedig igenlőleg felelt. Megértettem nekik, hogy

a lakosság-csere azért történne, mert ezek a németek félnek Esztorszag és Lettorszag bolszevizálásától. Német hivatalos körök azzal indokolják a balti németeknek a birodalomba való hívását, hogy a legutóbb meghódított keleteurópai részekben fölhasználhassák a német elemek kulturmunkáját.

Esztorszag hivatalos statisztikája szerint a legújabb népszámlálás 18.319 németet mutat ki az ország területén, vagyis a lakosság 1,7 százalékat. Az eszt hatóságok szerint azonban ez a szám nem teljes és legalább is 20.000 német polgára van a országnak.

Lettorszagban lényegesen több német élt, közel hetvenezer, vagyis az ország lakosságának 3,7 százaléka. 1900-ban számuk 120 ezer volt. Közülük 90 százalék városban élt, egyedül Rigában 44.000. Ebben az államban a földreformot nem hajtották végre olyan radikálisan, mint Esztorszagban, úgy, hogy a falvakban lakó német földesuraknak 50 hektárt, vagyis 83 hold földet hagytak meg. A lettorszagi németek kultúrtevékenysége is jelentős. 59 elemi iskolát tartottak fenn, hét középiskolát, egy tanítóképzőt, a rigai Herder-Intézetet, amely az egykori dorpai egyetemet helyettesíti.

Litvániában a legújabb statisztika szerint 35.000 német élt. A németek szerint azonban ez a szám valótlán, mert valószínűleg ötvenezerre rug a számuk. Legtöbben Vilkoviski kerületben laknak, ahol a lakosság fele német.

A balti országokban a tizenharmadik század óta laknak németek, akik annakidején mint kereskedők telepedtek meg a szlávok között.

Pálózi Horváth György

segítséget fogok küldeni. Az angol tengerészek erre megjelentek. A nemzetközi egyezmények szerint a buvárnaszád parancsnokának kötelessége arról gondoskodni, hogy az elsülyesztett hajó legénységét lehetőleg ne veszélyeztesse. Már pedig

a nyílt tengeren mentőcsónakban lenni nagy veszély.

A Royal Sceptre rádióhívását egy a közelben levő amerikai gőzös felfogta, de még meglehetősen távol volt úgy, hogy az eszt balléta előtt nem érhetne volna el a mentőcsónakot, eltekintve attól, hogy éjjel nagyon nehéz ezeket megtalálni.

— Szerencsére nemsokára újabb hajó tűnt fel a láthatáron és én víz felett feljé tartottam, egy tengerészem pedig a piros és a fehér zászló segítségével jelzéseket adott le. Felhívtam az új hajó kapitányát, hogy érintkezésbe szeretnék vele lépni. Ez a második nagy tehergőzös ugyancsak angol lo-bogó alatt haladt. Neve Browning volt.

A hajó személyzete, a legénysége csak akkor vett észre bennünket, amidőn már egészen közel voltunk.

Amidőn megpillantották, annyira megijedtek, hogy a legénység azonnal leugrált a mentőcsónakokba és már is kezdte azokat a víre lebecsátani. Nehezen tudtam csak velük megértetni, hogy nem akarom őket bántani és térjenek vissza a hajóra. Erre felszólítottam a hajó kapitányát, hogy az általam adott irányba induljon. Ez pedig az volt, ahol a mentőcsónakok voltak.

A Browning szerencsésen megérkezett Bahia braziliai kikötőbe és ott partra tette a mentőcsónakokból megmentett angol tengerészeket.

— Van még egy élményem is — mondotta a fiatal tengerészkapitány. Amidőn később egy másik angol gőzöst elsülyesztettem, mindenkinek rádióztam és arra kértem a legközelebbi rádióállomást, értesítsék lord Churchillt, hogy

milyen pontján a tengernek talál mentőcsónakos angol tengerészeket.

Arra kértem, hogy küldjön azoknak segítséget. Churchill igazolta is ezt, de hozzáfűzte az illető német buvárnaszád kapitányát elfogták és hálóját a fogságba jutottak személyesen tolmácsolhatta.

— Nos, ez a kapitány pedig itt áll önök előtt Berlinben, a Wilhelmstrasse 64. szám alatt, a propaganda minisztérium külföldi sajtóosztályának konferencia termében. (K. K.)

Akikről ma beszélnek

Vorosilov

A vörös hadsereg marsallja, Klemint Efre-
v. Vorosilov, a földkerekség egyhatod részát je-
le ő orosz birodalom legbefolyosabb vezérége-
nége, Sztalin után és Kaganovics közlekedési mi-
nister mellett. A Politbüro tagja (ez a véencei
Tek tanácsához hasonló intézmény), hadügymi-
nister, Sztalin katonai szakértője és legmegnitébb
játja, a szárazföldi, tengeri és légi szovjet-haderő
főbb parancsnoka. Mint a Politbüro minden tag-
földhözragadt munkáscsalád gyermeke és mint
Politbüro tíz tagja közül hat, soha semmiféle is-
ába nem járt. Hat éves korában már bányában
gőzött. 1903. óta, tehát 22 éves kora óta bol-
17-ig „földalatti” munkát végez. Negyedfél évig
moszkvai kanálisok lakója. Durantynak adott in-
tája szerint eltelt néha három hónap anélkül,
ny friss levegőt szívott volna. Lenin forradalmá-
t ő toborozza az első vörös gárdista osztagot, a
nynek élén vérbefojtja az ukrainai polgárháborút.
s. évvel később a szovjetunió egész lovasságának
parancsnoka, majd a 20-as években a moszkvai ka-
kai kerületek élére kerül. Amikor aztán évtize-
elfojtott gyűlölködés lángrobbant Sztalin és
ckij között, Vorosilov tábornok egész mel-
Salin mellé áll és könyörtelenül irtja ki a had-
egből az addigi hadügyminiszter, Trockij híveit.
vörös marsall a moszkvai és petrográdi utcák
bűzét kedvence. Amerre megfordul, katonák, cse-
kek, asszonyok, gyerekek úrviadalra fogadják. „Ez
án a férfi!” „Ez a mi emberünk! — kiáltják telé-
kórban. Vorosilov csodálatos módon nem hiú,
m politikai és külsejében mi sem emlékezett az
malatlan marciális katonára. Ötvennyolc éve da-
ra megörizte fiús, karcsú alakját; alacsony, len-
ske, piros arcán egyetlen ránc sinos. Eden, Laval,
Ellitt amerikai és Lord Chilston angol nagykövet
neménye szerint a legrokonszenvebb és a leg-
sberibb népbiztos. A vörös hadsereg negyedik leg-
b pisztolylovója és tizennegyedik legjobb lovasa.
rosilovnak ismételtén kifejtett véleménye szerint
szovjethadsereg ütőerejét nem is annyira a had-
reg harci szelleme és felszerelésének modernsége
nti el, hanem az orosz közlekedés minőségé-
moszínúleg azért kötött véd- és dacszövetséget
ganovicssal, a közlekedésügyek diktátorával, aki-
l pedig egyszer versenyzéni fognak Sztalin örö-
ért. A vörös marsallt éppen az óriási távoiságok
t meg mindig tökéletlenül funkcionáló orosz köz-
edési viszonyok készítették arra, hogy a vörös
dsereg békelétszámát 945.000 főre emelje. (Való-
ban két orosz hadseregről kell beszélnünk, az
yik a keleti, a mandzsúriai, a másik a nyugati,
ny a politikai és katonai egyezmények dacára
gy év óta a lengyel határral nézett farkasszem.)
rosilov nevéhez fűződik a vörös hadsereg moto-
zálása is. Ugyancsak ő szüntette meg a hadsereg-
n a pártédekkel jutalmazását s a régi bolsevik-
kikék érvényesülését. Zinovjev és Kamenev 1936.
gusztusában a híres árulási per főtárgyalásán be-
allották, hogy Vorosilovt meg akarták gyilkolni.
gy év múlva a Reichswehrrel való cimborálás gya-
uja miatt a legfelsőbb katonai törvényszék, amely-
ek elnöke Vorosilov, agyonlövötte a vörös had-
ereg legnagyobb reményességét, a 39 éves Tuhacse-
zky marsallt, Putna generálisát, a Szovjet berlini
atonai attaszeját, Yakir tábornokot, a leningrádi
atonai kerület parancsnokát, Uborovitsch tábor-
okot, Fehér-Oroszország parancsnokát, Feldman
ábornokot, a nagyvezérkar főnökét és még három
ezénylő generálisát. Mrs. Dorothy Thomson Moszk-
rában járván, meginterjúolta Vorosilovot és végül
ímon célzást tett a tábornokok kivégzésére. Voro-
silov csak ennyit válaszolt: „A szovjetek uniójának
178 millió lakosa van. Az újszülöttek száma éven-
ként meghaladja a három milliót. Sorkatonaságunk
kereken egy millió harcoss. A tábornokainknak szá-
ma 400. Nyolcezer több, vagy kevesebb? Gondolko-
zon kissé a méreteken. Asszonyom...” A vörös
generalissimus datschaja (mezél, laka) kőhajítás-
ra van a Sztalinétől, alig egy óra lóháton Moszkvá-
ról, az Usova-Archangelskaja kerületben, a Moszkva
folyó völgyében. Ez a datschja két hagymatetőjű
épület; az egyik Vorosilov lakása, három kis szoba
és egy nagy veranda, a másik az ügyeletes paranc-
sitztek tanyája és a telefonosok és távirászkok
hivatala. Hátnul veteményeskert, istállók, garázs. A
ház ura arról is nevezetes, hogy előszeretettel al-
szik a szabadban, rendszeren kertjében, függőágyban.
A marsall aglegény, két testvére főz és takarít rá;
pártában maradt, elvirágozott, munkásnök. Voro-
silov igénytelen kosztos, mindent megesszik, amit elő-
be adnak. Egy-két kilométerre tőlük komorküisejű,
egyemeletes nyaralóban lakik Kaganovics, tagba-
szakadt, ropant fekete ember. Ezek hárman: Sztal-
in, Vorosilov, Kaganovics uralkodnak és kormá-
nyoznak Oroszországban.

Magyarország-Románia

nemzetközi futballmeccs alkalmából

filléres gyors Bucurestibe

Elutazás Temesvárról október 21-én, szombaton, a Simplonnal déli 12.13 órakor

Visszatérés Bucurestiből október 22-én, vasárnap este 10 órakor

Résztvételi díjak:

Vasuti jegy oda és vissza... **960.- lei**

Utazás, szálloda, reggeli és ebéd Bucurestiben **1250.- lei**

Jelentkezni lehet október 20-án, este 6 óráig:

DÉLI HIRLAP KIADÓHIVATALBAN

Bratianu-tér 3. — Telefon: 28—10.

= KÖZGAZDASÁG =

Decentrálizálják a kereskedői segélyintézeteket

Az új törvény tekintettel lesz az egyes kereskedelmi kamarák anyagi képességeire

Megirtuk volt, hogy a kereskedők agkori és betegségi, valamint szegénységi segélyezésére a most feloszlott Erdély-Bánsági Szövetség kezdő akciója folytán létesült kötelező, országos intézmény már egy év óta szedi be a kereskedők százalékos adiconális adóját és a kereskedelmi kamarák évi hozzájárulását költségvetésük öt százaléka erejéig, a tényleges működést azonban még nem kezdte meg. Az intézmény az országos munkásbiztosítóintézet mellett van megszervezve és kezdetből fogva a volt az álláspont ezzel szemben, nemcsak a egyes kereskedőknél, hanem a kamarák között is, hogy ez a teljes központosítás nem szolgálja az intézmény célját, mert az egyes kamarák a helyi viszonyok ismeretében sokkal gazdaságosabban tudnák a segélyalapokat kezelni, másrészt pedig egyes kamarák azt is panaszkodták, hogy az egyforma százalékos hozzájárulás igazságtalan, miután a kamarák nem egyformán erősek és viszont területeiken a segélyezési szükséglet sem egyenlő arányú. Ezeknek a szempontoknak a figyelembe vételével most elkészült a törvény reformjának a tervezete. Eszerint a segélyintézeteket kamarák szerint decentralizálva állítják fel, megállapítják mindegyik kamara részére az őt megillető részt az országos adó-hozzájárulás összegéből és a kamarákban egyesült kereskedők így maguk fognak rendelkezni a segélyezés eszközeivel. Ellenőrzés végett azonban megmarad egy bucarestii központi szerv, a mely szintén részt kap az intézmény rendelkezésére álló összegekből és ott, ahol rendkívüli viszonyok szükségessé teszik, az egyes kamarák segélyalapjait külön dotációban részesítik. Az intézmény továbbra is mint segélyintézet működik, előregedett, beteg és tönkrement kereskedők támogatására, orvosi rendelők, esetleg üdülőhelyek létesítésére. A szorosán vett nyugdíj biztosítására az új terv szerint sem terjeszkedik ki általánosságban az intézmény, hanem fenntartja az eddigi lehetőséget arra, hogy akik akarják, külön befizetés mellett nyugdíjat is biztosíthassanak maguknak az országos biztosító erre is berendezett intézeténél.

Jelentékeny áremelkedés a terménypiacon

Borsó, bab és árpa a külföldi kereslet favoritjai

A terménypiaci árai csaknem kivétel nélkül emelkedőben vannak, amely elsősorban a hadviselő államok egyre élénkülő ellátási törekvésében keresendő. A legkeresettebb két cikk: a bab és a borsó. Az elmúlt hét közepén a bab 140—145 ezer lei volt vagononként, hétfőn már 175—180 ezer leit adtak ugyanazon minőségért, tehát négy nap lefolyása alatt 30 ezer lei emelkedést ért el ez a termény. Október elseje óta az emelkedés 60 ezer leit tesz ki. A vevőországok: Belgium, Olaszország és Franciaország voltak. A múlt hét végén a borsó is vagononként 15 ezer lei emelkedést ért el. A Viktória-borsó hétfőn 86 ezer leiért kelt el ab brailai kikötő. A lencse ára 10 ezer lejtel emelkedett a hét első napjaiban. Ezekben a cikkekben a fővásárló Németország és Belgium. Az olajos magvakban általános az emelkedés, amit részben az ideai korlátozott termésnek kell betudnunk. Így például a napraforgómagot még lábon tudták a termelők eladni. Mégis a legtöbb gazda tartózkodott az eladástól és elérte azt, hogy az eredeti 60 ezer leies napraforgómag ár helyett 80 ezer leit kap vagononként. Favorittermény az árpa, amely iránt csaknem kivétel nélkül érdeklődnek a külföldi államok. Öt-hat napon belül 5000 lei áremelkedést ért el vagononként, mert míg a múlt hét derekán az 56—57 kilogramos fajsúlyú 5 százalékos paritású árpaért 34.500 leit fizettek, ma már ezért az árúért a kikötőben 39.500 leit, a három százalékos tisztaságú árúért 40 ezer leit is elérték. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az árpa erősen árhullámozó cikk, de a mai viszonyok mellett — amiora a konkurens államokból: Irákból, Francia-Marokkóból, Amerikából nehéz, vagy lehetetlen a kivétel — az ár-

nyatlás csak nemzetközi változás esetén állhat be. A tengeri iránt is erős a külföldi érdeklődés, főleg Görögország, Franciaország és Olaszország felől. Ambar az ideai tengerikészlet, a mely kivételre rendelkezésre áll, majdnem háromszorosa a tavalyinak, itt is számítanak áremelkedésre. Egvelőre az árak tartottak voltak. Idei termést, egvelőre 17 fok nedvességgel, 31.500—32.000 lejtel vettek, mesterségesen szárított, 15 fokos nedvességu vagonjáért 33—34.000 leit fizettek. — Közel húszezer talpfára tart árlejtést a CFR. A CFR vezérigazgatósága a csütörtöki napon, zárt ajánlattétel útján, versenytárgyalást tart 1940—1941. évi talpfaszükségletének ellátására. Ezúttal a szükséglet egyrészt fedezik, amely körülbelül 10 ezer bukktalpfát és 8000 fenyőtalpfát jelent. — Tilos a bab és zab kivitele. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium rendelet alapján mátol kezdve tilos a bab és zab kivitele. Az export nyilatkozatokkal a vámnál elhelyezett árúk kiszállítása szabad. — A vasúti kocsik hiánya megnehezíti a sertés-exportot. A bánsági szállítócégekhez befutott jelentések szerint a sertésexport lebonyolításánál az új külkereskedelmi rendszer betartása nem okozott nagyobb nehézséget. Az új rendszer alkalmazásánál mutatkozó kezdeti nehézségeket elhárították és így a vagonokat minden nagyobb késedelem nélkül útnak indíthatják. Nehézségeket csupán a vasúti kocsik hiánya okoz. Elsőrendű exportsertések kilójáért jelenleg 34—35 leit fizetnek az élőszület után, ami annál is figyelemreméltóbb, mert Németország felé korlátlan mennyiség szállítható.

Negyvenhat lei egy kiló zsir

Megszűnt a tej és rizs hatósági ármegállapítása

A királyi helytartóság mellett működő árelen-
őző bizottság Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár el-
nökele alatt ülést tartott. A bizottság jóváhagyta
az Ujmoldova, Borosjenő és Vajdahunyad községek
által benyújtott maximális árakat.

Hosszasan foglalkozott azután a bizottság Te-
mesvár város maximális áraival és az élelmezési
iparosok céhének ebben a kérdésben tett előterjesz-
téseivel. A tárgyalás során megvizsgálták ugye-
zekt az előterjesztéseket, mint pedig a város veze-
tőségének egyes árak felemelésére tett javaslatát.

A bizottság a nyers szalonna árát 40, a háját 43
és az olvasztott zsírt 46 leiben állapította meg
kilónként.

A bizottság hatályon kívül helyezte a város ál-
tal a rizs és a tej számára megállapított maximális

árakat azzal a megindoklással, hogy ezeknek ár-
maximálását a nemzetgazdasági minisztérium nem
írta elő. Mindazonáltal mindkét cikket a bizottság
az élelmiszerekkel való üzérkedés letérésére szóló
törvény értelmében elsőrendű közszükségleti cikk-
nek nyilvánította.

Temesvár város területén a bizottság jóváhagy-
ta még változatlanul a következő maximális ár-
akat: félbarna kenyér kilója 9 lei, barna kenyér ki-
lója 7 lei, tojás darabja 2 lei, sültnek való marha-
hus kilója 25 lei, másodosztályú marhahus kilója
21 lei, harmadosztályú marhahus kilója 18 lei, ser-
teskaraj kilója 42 lei, sertéscomb kilója 36 lei, to-
kánynak való sertésus kilója 30 lei, elsőrendű juh-
hus kilója 20 lei, másodosztályú juhhus kilója 18
lei.

Péntekre várható miniszteri döntés egyes közszükségleti cikk felmentésére

A legfelső árelenőző bizottság elé újabb és
újabb kérések érkeztek a végett, hogy a közszükség-
leti cikké minősített árunemeknek luxus fajtáit az
általános kategorizálásból emelje ki a minisztérium
és ezeket tegye szabadná. Tegnap a halfélék, ikrák,
finom fajta halkonzervek, külföldi ásványvizek, stb.
ügében előterjesztett bizottsági jelentéstől számol-
tunk be. Ma a külföldi gyümölcsök ügyében történt
előterjesztés. A narancs és citrom importőrök mu-
tattak rá, hogy ezeknél a gyümölcsöknél olyan ma-
gas arányú romlás százalék van, ami különleges
szempontokat tesz indokoltá. Az összes felmerült
kérdések tárgyában előreláthatólag pénteken fog
a nemzetgazdasági miniszter határozni.

— Az intenzív export miatt emelkedik a to-
jás ára. A tojás darabonkénti ára a temesi tar-
tomány városaiban 2.20—2.50 leire emelkedett.
Ez a drágulás sem a baromfiállomány csökkené-
sével, sem pedig a takarmányhiánnyal nem ma-
gyarázható. A baromfi piac árai ugyanis, ha meg-
lehetősen magasak is, semmiképpen nem álla-
nak arányban a tojás árával. Más évben ilyen-
kor a tojás ára darabonként 1.60—1.70 lei, a
drágulás tehát 40—50 százalékos. Az egyedüli
elfogadható magyarázat, amelyet termelői kör-
ökben is megerősítettek, hogy a tojás exportőrök
összevásárolják a falvakban és nagy tételekben
szállítják külföldre.

— Meghosszabbították a görög-jugoszláv
kereskedelmi szerződést. Belgrádból jelentik: A
görög-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások, a
melyek október 4-én kezdődtek, tegnap befeje-
zést nyertek. Elhatározták, hogy az 1936-ban
aláírt kereskedelmi és kompenzációs egyezményt
1940. április 21-ig bizonyos módosítások figye-
lembevételével meghosszabbítják.

Uj cégek működési engedélye

A temesi helytartóság cégbizottsága ülést tar-
tott, amelyen Dumitrescu Dimitrie táblai tanácsel-
nök elnököt. Nyolc ügy került tárgyalásra és azokat
Popovici Ioan titkár ismertette. Két kérvényt
elhalasztottak, három esetben elutasító határozat
hoztak és három kérvényezőnek megadták a cég-
működési engedélyt. Ezek a következők: Rechin-
itz Béla az aradmezei Kladova községben vegyes-
kereskedés nyitása, Bosch Miklós üzlete kiegészítve
élő és vágott állat, szalonna és zsir kiviteli kereske-
delmével Temesvár-Józsefváros, végül Tiroch János
állatkereskedelem és kiviteli üzlet Temesvár-
Józsefváros.

— A temestartományi cukka vasúti szállí-
tása. A vasút vezérigazgatósága utasítást adott
ki a Monopolizációs bizottság által a temesi tarto-
mányban vásárolt cukka szállítására nézve.
A cukka csak hordóban lehet szállítani és két
példányban kiállított átvételi jegyzőkönyv kísé-
ri a rendeltetési állomásig. A jegyzőkönyv a
forgalmi bérlet helyettesíti. A hordóra azonos-
sági rágécédula kerül, amely a mennyiséget és
erősséget jelzi. Ezen adatoknak a jegyzőkönyv
tartalmával megfelelőnek kell lenniük.

— Új vasúti szabályzat lép életbe. Novem-
ber 1-én a vasút megváltoztatja üzletszabályza-
tát, amely a háború után a második volt és 1935.
január 1-én lépett életbe. Az új üzletszabályzat
rendszeresebb beosztása és az egyes fejezetek
áttekinthetőbbek és kimerítőbbek. A régi sza-
bályzatnak a gyakorlatból kiment részét töröl-
ték és a nyomtatványok (formulárék) szöve-
gét akként módosították, hogy a jelenlegi köve-
telményeknek megfeleljen. A CFR egész sze-
mélyzete már megkapta az új üzleti szabályza-
tot és november 1-ig azt ismerniük kell, hogy
a helyes alkalmazás fennakadást ne szenvedjen.

Szenved a kivitel a közlekedési utak bizonytalansága miatt

Az exportkereskedelmet rendkívül érzé-
nyen érinti a S. M. R. Román Tengerhajó-
Szolgálat igazgatóságának e héten kiadott ma-
dele, amely szerint október 19-től kezdődően
a közlekedési személy- és teheráruforgalomban
Transilvania és Basarabia tengeri hajókat kivi-
lja és ugyanakkor a forgalmat lebonyolító hajó-
szállítási tarifáját exportárúkra 50 százalékkal,
importárúkra pedig 100 százalékkal felemel-
te.

A tengerhajózási igazgatóság a tarifae-
lést a tengeri szállítással járó háborús koca-
zattal indokolja.

Ezek az intézkedések annál érzékenyeb-
ben érintik az exportkereskedelmet, mert —
ismeretes —, idegen hajók mindegyre kis
számban érkeznek a tengeri és dunai kikötők-
vizsont a szárazföldi áruszállítások is, eltekintve
a vagonhiánytól, rendkívül nehézségekbe ütkö-
nek. A halmi határállomáson keresztül lebonyo-
lított tranzitforgalom ugyanis még mindig
nem nyert rendezést, holott Csehszlovákia és
metország felé irányuló kivitelünk túlnyomó
sze ezen a határállomáson keresztül bonyolít-
ódik.

Rendkívül fontos nemzetgazdasági érdekek
zódnek ahhoz, hogy exportkereskedelmünk
bonyolítása elé tornyosuló akadályok mielőbb
hátrékkedjenek, mert exportra váró hatal-
nyerstermék, élőállat és nyersanyagaink ki-
vező értékesítésének első feltétele a szállí-
tás szabadságának biztosítása.

A negyedik évnegyed behozatali engedélyei

A kereskedelmi érdektestületek felkérés-
re a temesvári kereskedelmi és iparkamara tele-
pénzárú érdeklődött illetékes helyen, hogy azok
importőrök, akik a negyedik évnegyedre sa-
behozatali engedélyeiket még az új külkeres-
kedelmi rendszer életbeléptetése előtt kérelmez-
ték, ezen régebbi kérvények alapján részesülhetnek
az új behozatali engedélyek elnyerésében, va-
pedig szükséges lesz számukra új őrlapok ki-
adása és benyújtása, amint azt általában a kül-
kereskedelmet szabályozó új törvény előírja.
A kamara a minisztériumból azt a telefonvála-
lást kapta, hogy a régi kérvények alapján min-
többi formáság nélkül fogják a kérelmezők
gekek behozatali okmányait elintézni, ter-
szetesen az új külkereskedelmi rendszer elveit
szemelőtt tartásával. Az elintézés azon sor-
ben történik, amely az egyes igénylőket font-
ságuk szerint több csoportba sorozza.

Az ipari munkaadók a céhek jogainak érvényesítését szorgalmazzák

A temesvári ipari munkaadók öt céhek
vezetősége fontos megbeszélést tartott, amely
az élelmezési céh részéről Seche Alexandru
nők, a textil- és ruházati munkaadók részéről
Cristea Gheorghe, a borbélyok képviselője
Ilinca Petru, az építészek és kőművesek nevé-
l Foale Nicolae, a faipari céh részéről pedig I-
vac Traian vettek részt. A megbeszélés előad-
Gajo céhtitkár volt. A céhelnökök ezen me-
beszélése elhatározta, hogy az egyes ipari ma-
kaadók céhének működése és jogaik mielőbbi
vényesítése érdekében küldöttséget vezetnek
Curestibe és a minisztériumtól kérni fogják
törvényben biztosított jogaiknak minél szélese-
lapon való érvényesíthetőségét. Elhatározták,
3, hogy a városi hatóságnál eljárnak és kül-
légvédelmi tanfolyam megtartását kérelmezik
iparosság számára. Végül belső természetű ki-
désék kerültek megbeszélésre.

(—) Az árubehozatali kérvények benyújtása
külföldről importált áruk behozatali engedély-
megadására vonatkozó kérvényeket október 20-
kell benyújtani. A határidő tehát már holnap lej-
de a megkövetelt kérvény őrlapok mégsem érkez-
tek Temesvárra. Ezért a bányászati gyárosok szö-
vége táviratilag arra kérte az UGIR-t, eszközölje
hogy a kérvény őrlapokat haladéktalanul küld-
meg a kereskedelmi és iparkamarának, ezenkívül
benyújtási határidőt is hosszabbítsák meg.

— A bányászati gabonapiacra különösen lucer
iránt mutatkozik kereslet, míg a többi gabona-
műben az üzleti forgalom csekély. A piaci árak
következők: búza 75 kilos 430, ötengeri 400,
tengeri morzsolt 290—300, korpa 320, új zab 380
400, muharmag 400, tökmag régi árú 950, kápos-
tarepce 900, lencse 800, új takarmányrapa 350,
vaszi árpa 430 lei százkilónként. Lóheremag 26
26.50 lei és lucernamag 37—40 lei kilónként.

Elfie Mayerhofer,
A függöny lehull című új UFA-filmben

Elfie Gerhardt
az UFA egyik legújabb filmjében

SPORTSEMÉNYEK

A nemzeti bajnokság hátralevő mérkőzései

A nemzeti bajnokságban eddig hat fordulót bonyolítottak le. Alább közöljük a hátralevő öt forduló mérkőzéseit annak feltüntetésével, hogy mely csapat hányszor játszik saját, illetve idegen pályán.

A Venus Bucurestiben játszik: az Unirecolor, Rapid FC, Sportul Studentesc ellen. Nagybányán a Kárpát FC és Temesvárott a Ripensia ellen.

A Kárpát FC a Venussal és a Juventussal Gybányán játszik, míg az AMTE-val Aradon, AMT-al Temesvárott és a Gloria-CFR csapával Galatiban.

A Ripensia a Victoriával, Sportul Studentesc, Venus és CAMT csapatával Temesvárott. Nagybányán a Kárpát FC és Temesvárott a Rapid FC ellen. Az FC Rapid Bucurestiben a Sportul, a Venus, a Venus, a CAMT és a Juventus csapatával.

A Gloria-CFR Galatiban: UDR, Kárpát FC, Bucurestiben Juventus, Unirecolor és Kolozsváron a Victoria ellen.

A Sportul Studentesc: Bucurestiben a Rapid FC, Victoria, Venus és az AMTE ellen, Temesvárott pedig a Ripensia ellen.

A Juventus Bucurestiben a Gloria-CFR, Uni-Tricolor és a Rapid FC ellen, Resicán az UDR, Nagybányán a Kárpát FC ellen.

Victoria: Kolozsvárott a Gloria-CFR és az UDR ellen, Aradon az AMTE ellen, Temesvárott a Ripensia és Bucurestiben a Sportul Studentesc ellen.

Az UDR Resicán: a Juventus és Unirecolor ellen, Temesvárott a CAMT, Galatiban a Gloria-CFR, Kolozsvárott a Victoria ellen.

Az AMTE: Aradon a Kárpát FC, Ripensia és a Victoria ellen, míg Bucurestiben a Rapid FC és a Sportul Studentesc ellen.

Az Unirecolor-Tricolor: Bucurestiben a Venus, CAMT, Juventus és Gloria-CFR ellen, míg Resicán az UDR ellen.

A fenti kimutatásból kitéjük, hogy az AMTE csapata az öt mérkőzésből háromat Aradon játszik, a Rapid FC csapata minden öszi

mérkőzését saját pályáján játssza le. A temesvári csapatok közül a Ripensia négyszer, a CAMT pedig háromszor játszik Temesvárott.

MA, CSÜTÖRTÖKÖN UTAZNAK KERESZTÜL ARADON A MAGYAR VÁLOGATOTT CSAPATOK
A magyar válogatott csapatok több heti előkészület után, ma, csütörtökön reggel ülnek vonatra Budapestben, hogy a román fővárosba utazzanak. A magyar különítmény a déli órákban utazik keresztül Aradon. Ugy a román, mint a magyar főváros sportköreiből nagy érdeklődéssel várják a két ország válogatottjának bucarestii találkozóját.

A TCR nyerte a Camarasescu serleg döntőjét

A Camarasescu teniszkupa döntőjét a TCR végeredményben 5:0 arányban nyerte a Politechnica csapatával szemben. Az utolsó egyenes Tanasescu 6:0, 6:4, 6:4 arányban verte Bozezt. — A Caracostea női kupa döntőjében a TCR csapata 4:1-re győzött szintén a Politechnica ellen, mely az utolsó számot, a párost, megleptésszerűen megnyerte. Canella, Winkler—Stroescu, Unanian 6:4, 6:1.

Törökországban játszik a román válogatott.
A labdarúgószövetség legutóbbi ülésén foglalkozott a török szövetség meghívásával és úgy döntött, hogy a válogatott csapatot október 28. és 30-án két mérkőzésre kiküldi a török fővárosba. A román szövetség azonban azt kötötte ki feltételül, hogy Törökország válogatottja a jövő év márciusában, vagy áprilisában adjon revansot Bucurestiben. Az ankarai mérkőzések következőjében elmarad a nemzeti bajnokság október 29-re kitűzött fordulója.

Mezei futóversenyek lesznek Rékáson és Temesvárott

A nagy atlétikai versenyek főszezonja véget ért és jelentősebb versenyre már alig van kilátás. Ezért most sor kerül a mezei futóversenyekre, amelyeknek szezonzáró jellege van. A rékási sportegylet, amely kitűnő ifjúsági atlétákkal rendelkezik, vasárnap, október 22-én, déli 12 órakor Rékáson ifjúsági mezei futóversenyt rendez 3400 méteres távon. A verseny időpontja kissé szokatlan, de ennek az a magyarázata, hogy lehetővé akarják tenni a résztvevő vidéki atlétáknak a délutáni hazautazást. A verseny lebonyolítása után ugyanis az atléták még a délutáni vonattal elhagyhatják Rékást. Ez az ifjúsági verseny igen érdekesnek mutatkozik, mert a rékási atlétákon kívül a temesvári, lugosi és resicai versenyzők is indulnak.

Temesvárott a jövő héten két mezei futóverseny is lesz. Csütörtökön, október 26-án, a CAMT—UDR nemzeti bajnoki mérkőzés szünetében indulnak és ugyancsak ott lesz a cél is.

Ezt a versenyt az Electrica atlétikai szakosztálya rendezi és népes mezőnyre lehet számítani.

A bányai atlétikai liga rendezésében október 29-én délután három órai kezdettel a kerületi bajnoki mezei futóversenyt bonyolítják le, amelyen szenior atléták indulnak. A táv mintegy ötezer méter. A verseny egyéni és csapatok részére rendezik. Egy-egy csapatnak legalább hat atlétából állania. Az egyesületek a versenyen több csapatot is indíthatnak. A versenyzők a Rapid-pályáról indulnak és oda is érkeznek vissza. Egyénileg az első három csapat díjazásban, ugyancsak az első három csapat tagjai is díjakat kapnak, ha a versenyen legalább öt csapat indul. A bajnoki versenyre Belu Eugen dr., a bányai liga elnöke, máris megkezdte az előkészületeket. A nevezéseket október 26-án este nyolc óráig lehet eljuttatni Belu Eugen dr. címére: Timisoara, V. Cloșca-uca 3. szám. A nevezési díj egyénekenként 20 lei, csapatok számára 100 lei.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irta: K. D.

A falban — egy valószínűleg rejtett — kis ajtó nyílt meg és küszöbén az öreg radzsa utálatos alakja jelent meg, azzal a szokott gunyos mosolyával az ajkain, amelytől Lilyan annyira borzadt és amelyetől semmi jót sem várt.

Az öreg radzsa végigmérté őt szótlanul, aztán elindult és lassan közeledett feléje. Teljesen nyugodt volt és amikor megszólalt, hangja nem volt az az édeskésen gunyoros, inkább udvariasan szivélyes:

— Remélem, hogy fehér rabszolganóm az alatt az idő alatt, amióta nem volt szerencsém fölkereshetni és látásában gyönyörködhetni, jól érezte magát és semmiben sem szenvedett hiányt?

Lilyan a gyűlölt hang hallatára visszanyerte önmagát, mint akár a katona, aki látja, hogy az ellenség támadásra készül. Könnyed fejbőlintással viszonozta a köszöntését és kedvesen, a lehető legközbűnösen és legnagyobb hangon válaszolt neki:

— Jól, köszönöm, nagyon jól, sőt olyan jól, mint még soha azon idő óta, hogy itt tartózkodom...

A radzsa szemében bosszus villanás vibrált egy rövid pillanatra, de úgy tett, mintha nem értette volna meg a szavaiban rejlő iróniát. Megsimogatta szakállát és még mindig kedvesen válaszolt:

— Igazán nagyon örvendek, hogy végre ezt hallom... Különbőn bocsásson meg, hogy zavartam, de csak azért jöttem, hogy valamire figyelmeztessen... Arra tudnillik, hogy ma este lejár az a bizonyos határidő.

Lilyan minden önmagát összeszedte, hogy most is nyugodt tudjon maradni és a leghidegebben tudjon válaszolni:

— Hogy ma este jár-e le a határidő, vagy egy hónap múlva, az részemre igazán nem fontos és nem sokat határoz. Amit egyszer megmondtam, azt megmondtam és emellett maradok is minden körülmények között.

A radzsa most már nem titkolhatta el hirtelen fölgerjedt dühét, erei kidagadtak a homlokán, kezei ökölbe szorultak, szerette volna a karjaiba kapni és a kínzó fájdalomig ölelni-csókolni ezt a büszke, dacos, kívánatos, gyönyörű teremest.

Szenvedélyes nézéssel tapadt rá és csak nagy nehezen tudta megfékezni magát. A leány ma olyan különösen szép volt, hogy a vér a fejébe tödült és akármennyire is akarta, nem tudott magán uralkodni. Ajkai remegni kezdtek, csontos ujjai előre-görbültek, mint egy ragadozóé, amikor zsákmányára, áldozatára akar ugrani... és...

...és egy villámgyors, váratlan mozdulattal, amely elől a leány már nem térhetett ki, a karjaiba kapta és vadul magához ölelte.

Lilyan érezte undok érzéki remegését, látta ajkai undorító, szomjas nedvességét az ő ajkai fölé közeledni, mire a leány teljes erejéből hátraszegte a fejét és hátrahajlította előle a felső testét.

A radzsa mohó, érzéki szemekkel nézte...

Csontos ujjai mint a vasbillensek fonódtak éles fájdalom okozva a leány csukló köré, de az nem sirt, föl sem szisszent, még az arca sem torzult el, hanem minden erejét megfeszítve igyekezett hideg megvetést erőltetni az arcára és szinte gunyosan jegyezte meg:

— Ugy hiszem és úgy emlékszem, azt mondta nekem, hogy ez alatt a három napi gondolkozási idő alatt, meg leszek kímélve mindennemű küzeledési kísérletétől, de hát úgy látszik... maga is elcsodálkozott rajta, hogy sikerült fölvennie, de gunyosan fölkaecagott... — úgy látszik, hogy Indiában a hercegek becsületszava annyit sem ér, mint... Nem folytatta tovább, mert a radzsa hirtelen, mintha valamilyen csapás érte volna, összerázkódott és elengedte a leányt. Elengedte, de arcán látott az önmagával küzködő düh és vágy harca, de azután lecsillapodott és szakállát simogatva, végigmérté őt kimondhatatlanul fagyos, kopogtató és fölényes megvetéssel.

— Igazad van, fehér rabszolganóm, nem tehetek róla, hogy annyira szép és kívánatos vagy... szavamát mindazonáltal mégis megtartom. Köszönöm, hogy figyelmeztettél rá, soha nem bocsátottam volna meg magamnak, habár öntudatlanul is, de megszegtem volna... tehát légy nyugodt, estig biztonságban vagy fölem...

Lilyan megborzongott résztjósóan gunyos és kegyetlenül nyers hangjától, de még mindig volt annyi ereje és önralma, hogy ezt elrejtette, hogy ez ne legyen rajta észrevehető. Hídegen nézett el a férfi fölé, mintha levegő volna és minden erőlködését a távolabb fölcsozogó szökököt látszott lefoglalni, amelynek márványmedencéjében aranyhalak uszkáltak. És amikor néhányszor végignézett rajta, közbűnösen vállat vont és félig hátat fordítva a radzsanak, felelt vissza:

— Igazán örülök, hogy amit tett, az öntudatlanul történt, mert az igazat megvallva, az indiaiakról, nincsen rossz véleményem és különösen a radzsától nem vártam volna azt, hogy becsületszavát megszegje... de mindamellett ugyebár megbocsátást hirtelen ítéletemért, tudja az ember olyan nagyon gyakran eszelődik és minden kedvező előítéletem mellett sem ismerhettem meg meg tökéletesen az itteni embereket, szokásaikat és erkölcsüket.

Lilyan észrevette, hogy célját, amely az volt, hogy az öregnek minél előbb dühbe hozza és így minél előbb távozásra bírja, elérte. Mert habár az öreg uralkodott is magán, hevesen egymásba harapó ajkai és egymást idegesen morzsoló ujjai elárlták, hogy nagyon mérges, olyanlyra, hogy nem is válaszolt, nem is tudott válaszolni.

Lilyan látni akarta a vasat, amíg meleg és ismét ő szólat meg, feltűnő kedvességgel, de világosan kiérzhető csintalansággal hangjában:

— Nem hallotta talán, mit mondtam, herceg? Vagy nem akarta meghallani? Vagy esetleg belátja, hogy igazam van? Lássa, ennek nagyon örülök, mert én az eddig történtek ellenére is mindig meg voltam felőle győződve, hogy ön nagyon okos, nem közönséges intelligenciájú ember...

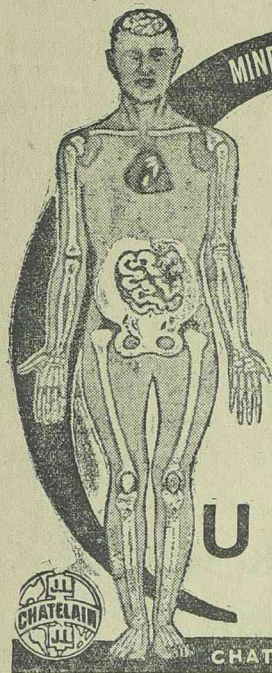
A radzsa már nem tudta magát tovább túrtörtetni és vérborult szemekkel, ökölbe szorult kézzel, lábával nagyot dobantva, ordított rá:

— Hallgass, mert...!

De aztán elnyelte szavait, visszagyűrte indulatát és néhány pillanatnyi szünet után ridegen folytatta:

— Azt hiszem, mára befejeztük beszédünket, nem lehet több mondanivalónk egymásnak... viszontlátásra este, mert este elvárom válaszát...

(Folytatjuk)

MINDEN FONTOS AZ EMBERI SZERVEZETBEN!

Ha migréne van, szédül, zug a füle, emésztési zavarokban, derék fájástól szenved, ezek mind a betegség előjelei és itt az ideje, hogy védekezzen. Vére telítve van mérgező anyagokkal, amelyek behatolnak a vérkeringési rendszerbe, mája el van dugulva és a vese-szűrők nem működnek, mindez azt jelenti hogy könnyen súlyos betegségek prédája lehet.

Az Urodonal megmenti, ha mindennap bevesz egyet káveskanállal egy kevés vízben. „Az Urodonal olyan gyógyszer, amelynek formulája a gyakorlatban igen szerencsésnek bizonyult. Az az átmosó kúra, amelyet hatása kifejt, minden esetben és mindenki számára nagyon hasznos”: rendszeres használata hozzásegít számos komoly betegség megelőzéséhez és megakadályozza az időelőtti megöregedést.

Professzor G. POUCHET
az orvosi akadémia tagja

URODONAL

méregteleníti a szervezetet

Kapható gyógyszerboltokban és drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATO MÁRKA

Rádió

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 19.

Radló Románia. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. Radio Románia és Radio Bucuresti. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport- és egyéb közlemények. 13.10: A rádió szalonzenekarának déli hangversenye. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, valamint hirdetések. Radio Románia. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Hanglemezek. 19.40: Hírek magyar nyelven. Radio Románia és Radio Bucuresti. 19.50: Olasz dalok. 20.25: Maria Marinescu-Moreanu énekel. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: A szimfonikus hangverseny műsorának ismer-

tetése. 21.15: A Filharmonia zenekar szimfonikus hangversenye. 22.10: Hírek. 22.30: A hangverseny folytatása. 23.10: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, éter. 11: Hírek. 11.20: Pakots József elbeszéléseiből. Felolvasás. 11.45: A háziipar és a honvédelem. Előadás. 13.10: Bak László zongorázik. 13.40: Hírek. 14: Szalonzene. 14.20: Időjelzés, időjárás. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: A lányosház vendéglátása. Előadás. 17.45: Időjelzés, hírek. 18.15: Lakatos Tóni cigányzenekara. 18.50: Építészetünk magyarsága. 19.20: Mandolinzenekar. 19.55: Háztartási tanácsadó. 20.15: Hírek. 20.25: Albert Ferenc hegedül. 20.50: Egy Shakespeare tragédia. Felolvasás. 21.25: Beszárt zene-

kar és férfikar. 22.40: Hírek. 23: Dohnányi Ernő és Kerpely Jenő szonáta estje. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.25: Csorba Gyula és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.25: Angol nyelvoktatás. 19.55: Jaz. 20.30: A magyarországi népkönyvtárak. Előadás. 21: Hírek. 21.20: A tudomány műhelyéből. 21.50: Kamarazene.

PÉNTEK, OKTÓBER 20.

Radio Romania: 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi közlemények. 12.10: Hanglemezek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 13: Időjelzés, sport- és egyéb közlemények. 13.10: Énekhármas. 13.30: Balalajka zenekar. 14: Hírel. 14.20: Tanase román dalokat énekel. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek. Radio Romania: 19: Időjelzés, időjárás. 19.02: Zenezmok a 18. századból. 19.50: Hírek magyar nyelven. Radio Romania és Radio Bucuresti: 20: Nicolae Iorga tanár előadása. 20.15: Hanglemezek. 20.35: Operaelőadás. 21.50: Hírek. 23.45: Hírek idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, éter. 11: Hírek. 11.20: Nagy kort ért el hiremberek. Felolvasás. 11.45: A köszvény. Felolvasás. 13.10: Toll Jancsi és cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás. 14.30: Rendőrzenekar. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: Diákféra. 17.45: Időjelzés, hírek. 18.15: Tánczene. 18.30: Magyar-orsz műsor. 19: Sport. 19.10: Szalonzene. 19.45: Egészségügyi kalendárium. 20.15: Hírek. 20.25: Operaismertetés. Utána a Operaház előadásának közvetítése. Tannhäuser. Dalmü három felvonásban. Zenéjét szerzerette Wagner. 21.35: Küllügi negyedóra. 23: Hírek. 23.25: Jaz. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.20: Mursi Elek és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.40: Gyorsirótanfolyam. 20.30: Egy ókori nagyváros romjai. Előadás. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22: Nagy Lajos elbeszélései.

DÉLI HIRLAP

Bucurestiben

minden újságkioszkban

kapható

Kérje a DÉLI HIRLAPOT

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttli. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Alkalmazás

Mészáros és hentes segéd pár évi gyakorlattal, jó fizetéssel és teljes ellátással azonnalra felvétetik. Kreiszlípova, No. 412. 1388

Lakás

Kiadó egyszobás, fürdőszobás lakás. IV., Str. Sturdza 36. 1379

Háromszobás modern lakás kiadó, ugyanott balkonajtó 130/260 cm. eszlingeni rollóval és 2 ablak eladó. I., Str. Brăniște 2. Str. Marghiloman sarok. 1386

Kétszobás udvari lakás, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. II., Piata Traian 8. I. em. 1387

Adas-vétel

Ruhaszekrény és kihúzható ebédlő asztal eladó. IV., Str. Bolintineanu 14 szám. 1875

Gyümölcsfák, rózsák díszbokrok sírokra tuják, fenyők sziklanövények kaphatók, Gerebecz Pál kertészetében II., Str. Rusia 9. Gyárvárosi szőlők. 1378

Komplett fehér háló sürgősen olesón eladó. Megtekinthető délelőtt 8-10-ig és délután 1-4-ig. I., Str. Gheorghe Lazar 8. Weiner. 1842

Tűzifa olcsó és jó minőségben Klein fakereskedés, Timisoara IV., str. Gării 3. Telefon: 29-32.

Külfonjete

Képviselőt keres Bucuresti területére agilis, jó összeköttetésekkel rendelkező fiatalember, aki perfekt a román, magyar és német nyelvben. Cím kiadóban. 1866

DÉLI HIRLAP

automata telefonszáma:

28-10.

A TEMESVÁRI BANK

épületben (Piata Bratianu)

modern 3szobás lakás november 1-ére kiadó

Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél.

Kitűnő

piano-akkordeonok, harmonikák

már 2400 leitől

Nagy választék az összes hangszerekben.

Eladás részlejtetésre is!

BRAUN A.

Timisoara, I. Eugen de Savoya 10. Főképviselete és legnagyobb lera-kata a Hohner gyártmányoknak.

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia si editura S. i. n. c. Arad